

SLOVENSKI NAROD

zhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 petič 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslaste, izjave, reklame, predklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravištevno: Knaševa ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Redakcijsko: Knaševa ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poštnina plačana v gotovini.

Zmedenost in lahkomišelnost.

Zmedenost in lahkomišelnost v našem času je znak tistega dela naše javnosti, ki postavlja in se peha na disidentske in separatistične liste in ki stoji ob strani velikega dvoboja med stranko jugoslovenskega unitarizma in pozitivnega, mirnega notranjega napredka ter med defetistično stranko federalističnih protivnikov državne in nacionalne enote! S to brezsrčnostjo in lahkomišelnostjo moramo računati zlasti v Sloveniji, kjer se je dosegel rekord volilnih skrinjic in s tem specialno politično karakteristiko. Srbi s svojimi tremi strankami, Hrvati s svojimi strankami se bodo vpraševali o vzroku slovenske razcepčenosti in bodo pri tem tudi pomilovalno zmajali z glavami. Ne bodo razumeli naše razcepčenosti v pričo toll opevane kulturnosti in prosvetljenosti slovenskega rodu! Stvar pa je za nas, ki stojimo v težkem boju z splošno državno in nacionalno zvestino, pri S. Stjepanu in Radici, da se zavedajo političnega trenutka ter splošnega nacionalnega položaja v naši državi, izredno veliko baš v Sloveniji. V lahkomišelnosti in v popolnem neuporabnem dejanskem razmerju lahko postavijo v Sloveniji nad dvajset strankarsko improviziranih ali zgolj lokalnih in osebnih kandidatnih list, ne da se ozirajo pri tem na splošni državni položaj ter za usodo države, ako zmagajo pri predstojajočih volitvah, recimo — kondicionalno pripuščeno — Stjepan Radic in njegova federalistična zveza. Ti strankarji, ki vidijo samo svoje nosove pred seboj in ne gledajo za državo ter za splošno položaj, ki ga je povzročil Radic s svojo trmoglavno in megleno separatistično ter federalistično alčijo, morejo sodelovati pri konstruktivnem delu ter se raje ženejo za ožimi strankarskimi in osebnimi cilji, kakor da bi pomagali pri težkem delu za notranjo konsolidacijo v naši državi.

Povsod o teh listih lahko rečemo, da ne soglašajo z Radicevo akcijo in da so v bistvu protiklerikalne. Toda lokalni in osebni momenti so zmajali nad državnimi in nacionalnimi in se postavili na indiferentno stališče v našem glavnem vprašanju notranje politike, v vprašanju Radice in njegovih zaveznikov ter v vprašanju državnega in nacionalnega unitarizma. In vendar so ta vprašanja sedaj na dnevnem redu. Sedanja vlada je nastopila proti Radicevemu nestranskomu in defetizmu, to je proti Radicevemu pobujanju notranjega pozitivnega razvoja slovenske Slovencev, Srbov in Hrvatov in je zaradi tega boja pozvala narod pred volilne skrinjice. To stoji!

Vse pa, kar misli v Sloveniji ozkosrčno, osebno, arivistno, disidentsko, je sedaj izbralo drugo pot in se postavilo napram našemu glavnemu vprašanju na zmedenost in lahkomišelnost stališče, ki odbija vsako sodelovanje pri pozitivnem reševanju Radiceve naloge in slovenskega klerikalizma.

Ta karakteristika separatističnih kandidatnih list v Sloveniji je, kot rečeno, očitna in na dlan.

Zato bodo 8. februarja napredni Slovenci temeljito obrčevali ne samo s klerikalnimi separatisti, marveč tudi s tistimi lažnapanednimi frakcijami, ki obstajajo samo iz peščice nezadovoljnih voditeljev ter jim pokažejo hrbet, vstopajo v splošno državno in narodno italango za zdrav napredek naše države in za končno odstranitev rušiteljev notranjega mira in napredka, to je Radice in njegovih slovenskih klerikalnih pomagačev, ki so krivi vsega zla v naši državi, vseh nadlog, ki tarejo danes delavca in kmet, trgovca in obrtnika, vse bede, ki tišijo ob tla uradnika.

Šest let so že na delu, da zgolj iz strankarskih in osebnih ozirov vzdrže kaos in preprečijo notranjo konsolidacijo države, in to pogubno delo hočejo sedaj še nadaljevati. Proč z njimi! — Javni blagor to zahteva!

Radic se je z boljševiki dogovarjal glede revolucije.

Predložitev originalnega Radicevega poročila boljševikom. — Tajnik kmetijske internacionale Dombal se ponuja za pričo.

— Beograd, 15. januarja. (Izv. Ob 12.30.) Zagrebško policijsko ravnanje je predložilo državnemu pravdniku original v ruskem jeziku na 40 straneh pisanega Radicevega poročila na seljaško internacionalo. Poročilo govori o hrvatskem vprašanju. To poročilo nosi tri Radiceve podpise, dva v cirilici in enega v latinici. Sodnemu stolu je bil najprej predložen prepis tega poročila. Ker zagrebška policija ni imela zadostnih garancij za shranitev tega spisa na sodišču, je original pridržala pri sebi. Policija sedaj, ko na zahtevo predlaga original sodišču, izjavlja, da je zani sodni stol popolnoma odgovoren, zlasti je odgovoren, če se tako za državo važni dokument neznano kam izubi. Vsebinska tega poročila ni še v celoti objavljena. Poročilo Radicevo vsebuje štiri važne odstavke, ki govorijo o revoluciji.

Stepan Radic se v poročilu zavezuje za revolucijo v štirih slučajih in sicer:

1. za slučaj umora kralja Aleksandra,
2. za slučaj amputacije,
3. za slučaj vojne diktature in
4. za slučaj, da HRSS pri volitvah zmaga na celi črti.

— Beograd, 15. januarja. (Izv.) Po poročilu iz Moskve je ruska brzojavna agentura objavila uradno poročilo, glasom katerega se tajnik seljaške internacionale Dombal stavi zagrebškemu sodišču kot priča na razpolago. Poročilo med drugim veli:

Seljaška internacionala je na zagrebško sodišče naslovila pismo, v katerem onozarja na okolnost, da je tajnik Dombal pripravljen nastopiti v procesu proti Stepanu Radicu kot priča, če se mu da do gotove garancije za njegovo življenjsko svobodo. Kot priča hoče Dombal pojasniti, kaj je bilo sklenjeno med Radicom kot zastopnikom hrvatskega republikanskega seljaškega naroda in seljaško internacionalo.

Volilna borba in volilne prognoze.

Doslej v državi vloženih 359 list v 54 volilnih okrožjih. — Razcepčenost radikalov in razni komentariji opozicije.

— Beograd, 15. januarja. (Izv. Ob 12.30.) Od 11. naprej traja seja ministrskega sveta. Na dnevnem redu so notranje-politična vprašanja, ki so v tesni in logični zvezi z volilno borbo in volilno taktiko vlade. Vladi je iz vseh krajev doposlal zelo važen material o postopanju destruktivnih elementov in takozvanih opozicijskih skupin. Volilna borba stoji sedaj v drugo zelo živahno fazo. Stranke so začele razvijati po leg ostre kampanje v tisku že sistematično agitacijo med narodom, s prirejanjem dnevnih informativnih sestankov.

V tisku se pojavljajo različni komentariji in prognoze o izidu volitev. Opozicija se skuša z vsemi sredstvi vzdržati na površju kot skupina, kateri je zagotovljen ugoden uspeh in je začela v svoje svrhe izrabljati celo fingirane izjave diplomatskih krogov, da mora sedanja vlada takoj odstopiti. — Kljub temu, da ponekod vlada velikanska strankarska razcepčenost, da se pojavljajo male stranke in loka ne skupine, je za danes vedno bolj jasno, da se v tej volilni borbi bide odločilen boj med dvema frontama: med fronto jugoslovenskega unitarizma in fronto radicevščine. V vseh slojih na Hrvatskem, v Sloveniji in v Srbiji vlada največje zanimanje za izid tega boja.

Po dandanih statistiki o kandidatnih listih je bilo za 54 volilnih okrožjih vloženih 359 kandidatnih list. Podatki manjkajo iz nevoljskega in beogradskega volilnega okrožja. Opozicija izrablja o volilnem radikalnih list v Srbiji. Vladni krogi ne pripisujejo temu dejstvu take važnosti, o kateri fantazira vladi nasrotni tisk.

Zunanja politika avstrijske republike.

Zanimiva razprava v finančnem odseku o boljševiški propagandi na Dunaju in o rovarstvu reakcionarnih monarhistov.

— Dunaj, 14. jan. (Izv.) Viharna obstrukcija socialnih demokratov, ki se je pojavila v pravosodnem parlamentarnem odseku, ni vplivala na splošno zadovoljstvo na potek razprav finančnega in proračunskega odseka, ki je danes začel razpravljati proračun zunanje ministrstva.

Zvezni kancelar dr. Ramek je porabil priliko, da je podal odseku splošni pregled in načelne smernice zunanje politike, ki jo vodi Avstrijska republika. Naglašal je med drugim, da mora mala republika posvečati vse svoje duševne sile pravilni gojitvi zunanje politike, da si tako zagaruje v svetu svojo pozicijo. Glavna naloga zunanje politike bo logični razvoj mednarodnega pogodbenega sistema. Kancelar je dalje navajal kratko načrt, kako namerava vlada reorganizirati konzularno in diplomatsko službo v inozemstvu. V Braziliji se ustanovi avstrijsko poslanstvo.

V odseku se je nato razvila zanimiva debata o boljševiški propagandi in o misli sovjetskega poslanika na Dunaju.

Posl. dr. Jerzabek (kršč. soc.) je izrazil svoje pomisleke glede akreditiranja Joffeja za poslanika sovjetske vlade na Dunaju. Izrazil je bojazan, da Joffe začne na Dunaju razvijati boljševiško propagando. Znano je, da so pripravljali za Božič komunistični puč, znane so tesne zveze, ki jih ima gospa Fis. her-Friedländer s sovjetskimi poslanci. Poskušeni puč je sicer ostal brez uspeha, toda Avstrija nikakor ne sme izpustiti izpred vidika, da bi se odložila med njo in sosednimi državami zastropilevali po boljševiški propagandi. Ali ima zunanje ministrstvo jamstvo, da se Joffe omeji edino na zastopstvo ruskih interesov in da se vsemu izogne, kar bi povzročalo nesporazumljenje med Dunajem in sosednimi državami?

Posl. dr. Renner (soc. dem.) je obžaloval, da se proračunski odsek že dve leti ni bavil z zunanjo politiko. Napram kritiki o postopanju sovjetskega poslanika je go-

vornik naglašal, da je Joffe eden najodličnejših mož sovjetske republike in da je bil kot najposobnejši izbran za mesto na Dunaju, kar je dokaz, da smatramo Dunaj za zunanje svetlo za vršen politični centrum. Govornik je mnenja, da bo ostala od zunaj zasenežena propaganda na Dunaju popolnoma brez uspeha. Zastopstvo Unije po taki osebnosti prinaša Avstriji samo gospodarske koristi.

Posl. dr. Frank (nem. nac.) je naglašal težnje Avstrije, da vzpostavi z vsem državnimi prijateljske odnose in da mora Avstrija gledati na to, da ostane njena zunanja politika brez vnanjih vplivov in pritiskov. Glede sovjetskega poslanika je govornik opozoril odsek na cilje boljševikov, da ustvarijo na Dunaju oporišče za svojo boljševiško agitacijo in propagando, ki se ima raztezati na sever, na jug in jugozahod.

Vprašal je zunanje ministrstvo, če zasleduje delovanje sovjetskega poslanstva in če zapazi za Avstrijo nevarne pojave, ali je pripravljen diplomatskim potom jih odstraniti. Po njegove mnenju je dalje velikanske važnosti odstranitev vseh boljševiških prepovedi ki ovirajo avstrijski izvoz. Pri pogajanjih z zastopniki kraljevine SHS bi bilo žele, da se štajerskemu območju prebivalstva zagaruje gotova ugodnost, osobito glede obmejnega prometa.

Posl. Deutsch (soc.) je ugovarjal izvajanjem predgovornikov, ki so naglašali bojazan pred boljševiško propagando. Treba je tudi skrbeti, da ne postane Dunaj središče reakcionarnih rovarjev. Nedavno so bili na Dunaju zbrani madžarski magnati in grofje, ki so se posvetovali z avstrijskim monarhističnim ekstremisti glede podpore madžarskim fašistom odnosno glede medsebojne podpore za slučaj monarhističnega puča na Dunaju. Avstrija ima interes, da se obvaruje tako boljševiške propagande, kakor tudi monarhističnega rovarstva.

Klerikalci pričakujejo, da bo ustavljen tudi „Slovenec“!

— Beograd, 15. jan. (Izv.) Klerikalci so obvestili tukajšnje opozicijske kroge, da pričakujejo, da vlada ustavi tudi nadaljnje izhajanje „Slovenca“. Zato so pravočasno poskrbeli, da bodo takoj lahko pričeli z izdajanjem novega lista, za kar imajo že posebno dovoljenje v rokah.

„Domoljub“ je bil, kakor priznava klerikalci, ustavljen v prvi vrsti radi članka z naslovom „Primitje večsrbskega tatu.“ Vsebinska tega članka je vznemirila tudi Davidovičeve.

Za pomirjenje v Italiji.

— Rim, 14. jan. Novi zbornični predsednik Casertano ima nalogo, kakor se kaže, da bi ublažil nasprotja med fašizmom in opozicijo. Med vlado in Aventinom tiči konstitucionalna opozicija, ki nima obveznosti ne na eno in ne na drugo stran in ta bi morala lahko dosegla pri sedaj ostro napadajočih se antipodnih spoznanje, da je vendarle brezmišeln, oddaljevati se še nadalje in izživati vedno nevarnejše konflikte ter da treba v sedanjih resnih časih doprinesiti žrtev narodnemu blagru.

Opozicija na Aventinu se vedno bolj utrjuje v misli, da se vzdrži volitev, ako jih ima izvesti Mussolini. Iz tega sledi, da opozicijski gospodje zasledujejo le en cilj, to je strmoglavljenje Mussolinija. Za doseg tega cilja padejo vsi obziri in vsi pomisleki. Vprašanje pa je, ali se da ta cilj doseči s taktiko Aventina? Kaj pa bi nastalo potem, ako bi res padel Mussolini? Opozicija pravi, da je mogoče tekton par ur sestaviti delazmožen kabinet. Mogoče ali kaj je s tem storjeno? Mussolini in njegova stranka s tem še nista ubita. Tudi ako bi fašizem izgubil vladno moč, ostane politični faktor, katerega opozicija bi prav gotovo ne prinesla deželi miru. Fašistovska vlada stoji na realpolitичnem stališču moči in priznava svoje napake... Casertano ima težko pot pred seboj, ako se res loti dela za nekako pomirjenje na temelju priznanja napak in slahosti ter medsebojnega spoštovanja poštenih namenov.

Ena glavnih ovir za tak Casertanov trud je brez dvoma zasledovanje tajnih društev. To je široko polje, na katerem fašizem lahko zadene vse stranke na naobčutnejšo stran. Pravi, da hoče Mussolini izvoziti poraz framasonstva. V ministrskem svetu je bilo že opetovano govora o nevarnosti framasonstva za fašizem in predlagali so se že zelo ostri ukrepi. Hoteli so celo kar razpustiti framasonske organizacije. Toda Mussolini pozna njihovo moč in si ni upal na dan s takim odlokom. Framasonski poglavarji so mu ob raznih prilikah povedali v obraz, koliko je framasonstvo že doseglo za Italijo. Mussolini je zamudil priliko, dobiti si prijaznost framasonov, sedaj jih hoče preganžati z dekreti in iztrebiti iz javnih služb vse, kar diši po framasonstvu. Težko, če mu bo to uspelo.

Vsled odredih proti „tajnim“ društvom bodo po deželi in provincialnih mestih še bolj preranjali delavske in tudi katoliške organizacije, ker pač ne vodi k nikakemu sporazumu. Volilna reforma s pluralnim sistemom bide v obraz ljudske mase, katerih fašizem še ni zael in jih ne zajame nikdar.

Naibže bo leto 1925. v Italiji zelo burno in polno dogodkov, kateri končno prinesejo volitive in rešitev iz sedanjega vedno bolj zapletajočega se situacije. Ali se izvije fašizem na površje in ostane pri moči, pa precej izčiščen in zakone vpoštevaljoč, ali pa se posreči opoziciji, da se povsne kvišku, zavlada na vsej črti in trešči fašizem ob tla, da se razbije na drobne kosce... Danes še nihče ne more reči, kaj bo.

— Rim, 15. jan. Med bivšimi ministrskimi predsedniki Giolittijem, Salandrom in Orlandom je prišlo do sporazuma za skupni nastop proti vladi. To je tako važen sklep, da vznemirja fašiste in opozicijo na Aventinu. Slednja se je pričela bližati ugledni trojici in misli na složno postopanje z

njo proti vladi. Ustavna opozicija v zbornici na načeloma proti reformi volilnega zakona, pač pa hoče izvestne izpremembe in predvsem noče nič slišati o tem, da bi vodil nove volitive Mussolini.

— Rim, 15. jan. Casertano je že pričel pogovore s poslanci opozicije v svrhu pomirjenja. Zelo dolgo se je razgovarjal s posl. Trevesem.

DRŽAVNI ODBOR.

— Beograd, 15. jan. (Izv.) Državni odbor je na današnji dopoldanski seji razpravljal o pritožbah glede določitve posamičnih volišč. Predlagan je bil različen volilni material. Prihodnja seja se naznani pismenim potom. Dr. Hohnice je protestiral proti aretaciji tajnika narodne skupščine Rude Bačičina. Protest je vložil pri skupščinskem predsedniku L. Jovanoviću.

PREDSEDNIK SVETOVNE POŠTNE ZVEZE UMRL.

— Bern, 15. januarja. (Izv.) Član zveze sveta Camillo de Coppel, ki je obenem predsednik Svetovne poštne zveze, je danes zjutraj umrl.

POTRES NA KAVKAZU.

— Angora, 14. januarja. (Izv.) Po poročilih iz Ardag (Kavkaz) je zadnji potres porušil štiri velike vasi. Mrtvih je bilo 148 oseb, težko ranjenih 43.

Borzna poročila.

Dinar v Curihu 8. 50. Ljubljanska borza.

LESNI TRG

Trami 3/3, 3/4, 4/4, 4/5, freco nakladna postaja, 1 vagon: denar 350, blago 360, za ključek 350; hrastovi frizji, 4, 5, 6, 7, 8, od 30—60 cm. freco meja: blago 1440; remeljni monte, 30/60, 60/60, 35/70, 70/70, 40/80, 80/80 freco nakladna postaja, 1 vagon: denar 580, blago 580, za ključek 580; deske 20, 25, 30, 4 m dolžine, monte, freco meja: blago 580; bukova drva, 1 m dolžine, sept. seč., freco nakladna postaja: blago 21.

ZITNI TRG.

Pšenica, domača, feo. Ljubljana, denar 450; koruza, nova, def., umetno sušena, feo. Ljubljana, blago 230; koruza, nova, gar. feo. sremska postaja, denar 200; ajda, domača, feo. Ljubljana, blago 325; proso, domače, feo. Ljubljana, blago 325; oves, bački, feo. skladišče Ljubljana, blago 360; laneno seme, feo. Ljubljana, denar 650; otrobi, pšenični, srednje debeli, feo. gorenska postaja, blago 215; krompir, feo. štajerska postaja, blago 145; pšenični zdrob, Donji Miholjac, feo. skladišče Ljubljana, blago 700; pšenična moka, 24, Bjelovar, feo. skladišče Ljubljana, blago 675; pšenična moka, 24, domača, feo. skladišče Ljubljana, blago 625; pšenična moka, 24, Cantovir, feo. skladišče Ljubljana, blago 625; pšenična moka, 24, domača, feo. skladišče Ljubljana, blago 500; pšenična moka za krmo, feo. skladišče Ljubljana, blago 245.

EPEKTI.

2 1/2% drz. renta za vojno škodo 129—130—130, Celjska pos. 210, 212—210, Ljubljanska kreditna banka 225, Merkantilna banka 124, Strojne tovarne in livarne 154 Združene papirnice 100, 4 1/2% kom. zad. dež. bke 90.

Zagrebska borza.

Dne 15. januarja. — Sprejeto ob 13. Devize: Curih 1185—1195, Praga 183.90—186.90, Pariz 330.50—335.50, New York 519.30, Milan 21.40, Berlin 1.236, Dunaj 0.007310, Praga 15.575, Budimpešta 0.007310.

— Trst, 15. januarja. Borza: Beograd 39.40—39.50, London 116—116.25, Pariz 129.50—130, New York 24.3250—24.3750, Curih 467X469, Dunaj 0.0335—0.0337, Praga 71.50—72.

Inozemske borze.

— Curih, 15. januarja. Današnja borza: Beograd 8.50, London 24.865, Pariz 27.54, New York 519.30, Milan 21.40, Berlin 1.236, Dunaj 0.007310, Praga 15.575, Budimpešta 0.007310.

Nemška vlada dr. Luthra sestavljena.

Berlin, 15. januarja. (Izv.) Po uradnem obvestilu so včerajšnji informativni razgovori državnega ministra dr. Luthra z zastopniki parlamentarnih frakcij dovedli do razčiščenja vprašanja glede sestave vlade na temelju od dr. Luthra predloženega načrta. (Vlada frakcijskih zaupnikov in strokovnjakov), kakor tudi do rešitve osebnega vprašanja. Načelni sporazum je dosežen. Danes dopoldne rešijo posamezne parlamentarne frakcije, ki bodo tvorile vlado, podrobna vprašanja, tako da je pričakovati definitivno sestavo vlade v teku današnjega dneva. V posameznih frakcijah namreč še niso povsem na čistem glede ministrskih kandidatov in glede dejavnih pogojev, ki jih ima sprejeti vlada v svoj program. Kakor hitro danes dopoldne dr. Luthra prejme odgovore vseh, v psovest prihajajočih frakcij, prične sestavljati večinsko vlado, v katero vstopijo katoliški centrum, nemška ljudska stranka, nemški nacionalci in bavarska ljudska stranka. Stališče demokratov še ni danes končno pojasnjeno. Splošno prepričanje je, da tudi oni vstopijo v dr. Luthrovo vlado.

Berlin, 15. jan. (Izv.) Nova dr. Luthrova vlada bo po dosedanjih dispoziacijah sestavljena tako-le:

1. Dr. Luther, državni kancelar;
2. dr. Stresemann (nem. l. str.) zunanje zadeve;
3. dr. Semisch (nem. nac.) državne finance;
4. min. dr. Neuhaus (nem. nac.) gospodarstvo;
5. dr. Brauns (centrum), javna dela;
6. predsednik viš. dež. sodišča Schollen (strokovnjak) pravosodje in zasodeno ozemlje;
7. dr. v. Gessler, državno obrambo;
8. Stügel (bav. l. str.) državne pošte in železnice;
9. grof Kanitz (nem. nac.) prehrano in poljedelstvo.

Dr. Luther sporoči danes državnemu predsedniku Ebertu sklepe posameznih parlamentarnih skupin, nakar ga zaprosi da definitivno po končani informativni pogajanji sestavi vlado.

Smrt češkoslovaškega učenjaka dr. Ortine.

Praga, 15. jan. (zv.) Ponoči je umrl filozof in pedagog, univ. profesor in prvi državni tajnik dr. František Ortina v 64. letu starosti.

Pokojni dr. Ortina je na Češkoslovaškem duševni vodja moderne filozofske in pedagoške šole, ki je temeljila na načelih Komenskoga. Bil je zvest sodnik predsednika dr. Masaryka in sta skupno ustanovila takolimenovano stranko realistov, ki je izdajala kot glavno glasilo dnevnik »Čas«, ki je moral takoj ob izbruhu svetovne vojne prenehati. Pokojnik se je leta 1891 habilitiral na Karlovi univerzi v Pragi. Leta 1907 je bil dr. Ortina skupno s predsednikom Masarykom na program realistične stranke izvoljen v dunajski parlament. Pokojnik je bil zelo plodovit in temeljit filozofski in pedagoški pisatelj. Izdal je več študij o pedagogiki Komenskoga. Znameniti to je njegovo delo: »Miselní rozvoj evropskega ljudstva«, dalje »Ideali vzgoje« itd. Ortina je vztrajno in vneto zagovarjal načelo, da mora biti politika rezultat znanstvenega raziskavanja in prežeta npravnega življenja. Ortina se je v svojem delovanju zavzemal za reformno ljudske, srednje in visoke šole. Tu je zelo uspešno deloval. Posebno pozornost je Ortina posvečal problemu ženske vzgoje.

MEGLA IN NESREČE.

London, 14. jan. Nad mestom se je razširila že v nedeljo gosta megla, ki je potem zajela vse mesto in vso pokrajino. Nedavno je gosta megla onemogočila ves promet na kopnem in v pristanišču, megla v nedeljo pa je bila še hujša. Že dolgo let ni bilo tako goste. Človek ni videl niti tri korake pred seboj. Nekoliko je sicer odnehala, toda skoro ves promet je še ukinjen. Bilo je mnogo nesreč. Neko veliko poslopje je zgorelo, ko so se vsled megle zapoznili gasilci. Tudi nad kanalom La Manche leži gosta megla. Škoda vsled ukinitvega prometa je ogromna. Avtomobili so povzročili

Volilna borba.

V VEDNOST ŽELEZNISKIM VPOKOJENCEM. Obveščamo vas, da naša društvo nima s kandidatom listo Mežnarčič-Bole niti najmanjšega stika. Toliko v vednost vsem članom. Odbor.

Vsi v napredno fronto! V Ljubljani se bo bila glavna bitka med kandidatom Narodnega bloka in klerikalnim kandidatom. Druge kandidatske liste tu ne prihajajo v poštev. Vsak napreden glas, ki se bo odal za to ali on izmed neklerikalnih list, razen za kandidata Narodnega bloka, bo izgubljen. Kdor torej noče s svojim glasom podpreti klerikalne zmage v Ljubljani, mora oddati svoj glas za kandidata Narodnega bloka Ivana Mohoričiča v Ljubljani je treba vzpostaviti staro napredno enotno fronto, kakršna je obstojala pred vojno. Napredni volilci morajo po-

kazati, da so pametnejši in razsodnejši, kakor oni politiki, ki hočejo z razcepjenostjo v naprednih vrstah pobijati klerikalnega zmalja. Vsi pravi naprednjaki so že danes enodušni v svojem prepričanju, da je najuspešnejše oročje v borbi proti klerikalizmu strujena fronta vseh naprednjakov. Zato so krepko odločeni že danes, da glasujejo 8. februarja za listo naprednega bloka.

Organ dr. Ravniharja reditvins. Iz radikalnih krogov nam poročajo: V kratkem prične zopet izhajati »Narodni Dnevnik«, kot organ radikalnih uskokov, ki se zbira okrog dr. Ravniharja. List ne bo izhajal v »Zvezni tiskarni«, ker je to podjetje tiskanje Ravniharjevega organa iz lahko umljivih razlogov odklonilo. Tisk je prevzela tiskarna »Merkur«, kjer bo obnov-

Jos. Kostanjevec:

Prva seja.

(Dalle.)

Gospod Čefuta si ogleduje tovariše in poter premoti samega sebe. Tu zapazi, da je edini, ki si je našel svatovsko blažilo. Vsi drugi so prišli kar jih je Bog dal in kakor so bili zapustili vsak svoje opravilo. Odborniki Černe je imel na sebi mizarški predpasnik, ves okidan s klejem in prepojen s čudnimi brezimskimi barvami. Dišal je že od daleč. Odborniku Berglezu se je poznala na čelu siva smolena črta. Ko je smolni podplate, mu je bila sedla na čelo muha, ki jo je prepočil z osmolenimi prsti. Gledal je mrko in zajedljivo. Vsa izmed njih je prinesel sabo očito znamenje svojega častitljivega stanu in celo gospod župan, postarni oče Čebul, je prišel v jopcu, ki je v njem še pred nekoliko trenutki sekal drva materi županji. Ob takšnem razgledu in spoznanju je začelo prihajati gospodu Čefuti že bolj vroče, da, začel se je celo zavdati, da sedi na nepravem stolu in da bi mu v tej drhali pravzaprav pristojal gdnole županski stol. Hipoma se je za-

čutil vzvišen nad temi cmokavzarji in bilo je tisti hip morda prvič, da ga je prevzel hrepenenje po tako visoki časti. Minila ga je trenutna negotovost in nervoznost, umiril se je in prisostvoval neki, kakor da je že dolgoleten odbornik.

III.

Tedaj otvori župan sejo in izpregovori:

»Častiti gospodje odborniki, vele-slavni občinski odbor! Nenadoma se je pokazala prava pravcata potreba, da smo vas sklicali na kratke in važne pomenek in ukrep. Pomenek zaradi tega, ker se bomo pomenili in ukrep zaradi tega, ker bomo nekaj ukrenili. Tako torej. Že davno se je pokazala nujna potreba, da nastavimo v naši občini novega nočnega čuvaja, ker je sedanjí gluh, pa se mu tudi že cedi iz oči. Da ne bo ostal brez sredstev, ga porabimo, da bo tolkel kamenje za občinske poti. S tem zadostimo pravici in človekoljubnosti. Skienili smo torej nastaviti novega nočnega čuvaja in da bodo tudi novi odborniki vedeli, zakaj smo tako skienili, naj nam gospod tajnik prečita sledejoči odstavek zadnjega sejnega zapisnika. Prosim, gospod tajnik, druga

členi »Narodni Dnevnik« izhajal v obliki »Trgovskega lista«. Finansirala bo list neka znana oseba, ki pa ni identična ne z dr. Ažmanom, ne s instalatorem Babnikom. Ko stvar dozori, navedemo tudi ime velikodušnega moža, ki hoče poseči globoko v žep, da finansira brezupno podjetje uskokov iz naprednih vrst.

Radikalni sestanki za šentjakobski okraj v Ljubljani. V sredo dne 14. tm. sveder se je vršil pri Lozarju dobro obiskan shod članov N. R. S. organiziranih v pododboru za šentjakobsko-dolenjski okraj. Sestanka se je udeležilo tudi več gostov. Predsednik Mestnega odbora g. prof. Presl je podal obširno in objektivno poročilo o politični situaciji kakor tudi o razvoju zadnjih dogodkov, ki jih je povzročila dr. Ravni-

harjeva skupina. Sklep glede sodelovanja radikalov v Narodnem bloku je bil soglasno odobren. Pri volitvah v podbor so bili soglasno izvoljeni oziroma potrjeni sledeči: predsednik Ivan Slanovc, podpred. Jakob Bančič, tajnik Ferdo Pleničar, blagajnik Ante Bonafič, delegat Joško Dermota, odborniki: Fran Miklar, Oskar Perharc, Jože Miklavčič, Miha Čevna, Jože Zajc. Živahna debata o političnem položaju je dokazala, da so štjakobski člani zelo zavedeni pristaši Narodne radikalne stranke. Po izvolitvi pododbor se je vršil neobvezen prijateljski razgovor o raznih strankarskih zadevah.

Kmetstvo-delavske republike so včeraj ustanovili v Zeleni jami v Smoletovi gostilni Makuc, Zorja in Trškan. Nova republika je štela pri ustanovitvi skoraj 50 prebivalcev.

Poštni direktor dr. Janko Debelak.

Danes zjutraj ob 8 na 8 je po kratki bolezní umrl g. dr. Janko Debelak, poštni in brzojavni direktor. Pred dobrim tednom se je prehladil in dobil pljučnico. Bolezen se mu je že okrenila na bolje in bilo se je nadejati, da popolnoma okreva. Bolezen se je nenadoma poslabšala, vnetje se je razširilo na oboja pljučna dela in danes je g. direktor podlegel zavratni bolezni.

Pokojnik se je rodil 24. junija 1869 v Malih Rodnah pri Rogoški Slatini. Gimnazijske študije je končal v Celju in jih zaključil z zrelostnim izpitom. V oktobru 1891. je stopil v službo pri pošt-nem ravnanstvu v Trstu, kjer je bil imenovan za poštneega praktikanta. Kot poštni oficijal je bil 1. 1899. premeščen na Dunaj, kjer se je vpisal na odnotni pravni fakulteti. Opravljal je vestno svojo službo, obenem pa marljivo študiral pravo. Že v treh letih je končal pravne študije in promoviral leta 1902. za doktora prava. Po promociji je bil imenovan za poštneega koncipista, obenem je bil premeščen k pošt-nem ravnanstvu v Zader, kjer je avanziral do poštneega svetnika. Tu je ostal do prevrata. Ob prevratu se je vrnil v Ljubljano, kjer mu je takratna Narodna vlada poverila organizacijo poštne uprave v Sloveniji. Z vsa energijo in vnuemo se je pokojnik lotil dela in s pomočjo svojih sodrušnikov mu je uspelo, da je v razmeroma kratkem času organiziral poštno upravo v Sloveniji tako uspešno, da je v najtežjih in v najkritičnejših časih mladodane brezhibno funkcionirala. Po ujedinenju je ministrstvo pošte in brzojav dr. Debelaka potrdilo v njegovem dostojanstvu. Dne 13. decembra 1920. je bil pokojnik povišan v oblastnega direktorja.

Pokojni dr. Debelak je bil prototip slovenskega človeka z vsemi njegovimi vrlinami. Bil je nadarjen in izredno delaven mož. Delal je od zore do mraka, tiho, neopazeno. Ako si šel ob pozni uri mimo poštne direkcije, je v njegovi sobi še vedno brlela luč. Večer za večerom je sedel v svoji pisarni, sklonjen nad akti in delal. Vstrajnemu njegove-

mu delu in njegovemu organizatoričnemu talentu je pripisovati, da je poštna uprava v Sloveniji organizirana tako, da lahko služi za vzgled vsem drugim pokrajinam v naši državi. Rodoljubno njegovo mišljenje je splošno znano. Še kot uradnik pod Avstrijo se ni nikdar strašil odkrito kazati svojega narodnega mišljenja. Bil je član raznih narodnih društev in njegovo rodbina je vsikdar rada sodelovala tudi pri takšnih narodnih prireditvah, na katere je bivša avstrijska vlada zrla s prav sreptm očesom. Kot naroden Slovenec je bil pokojnik tudi prepričan in odločen naprednjak. V javno življenje ni aktivno posegal, pri volitvah pa je vsikdar izpolnil svojo narodno in napredno dolžnost. V uradnem poslovanju je bil objektiven do skrajnosti in v službi mu je bilo merodajno samo znanje, sposobnost, nikdar pa ne politična pripadnost. Vključ temu pa v klerikalnim krogih ni bil priljubljen. Dasi mu niso mogli ničesar očitati, vendar so ga dali pod Davidovič - Koroščevo vlado na proskripcijsko listo. Postal bi tudi on žrtev klerikalnega nasilja, ako bi se zanj z vsa energijo ne zavzeli krogi, ki so poznali njegovo delo in njegovo strokovno usposobljenost. Pokojnik je bil navdušen Slovan in je sloje slovensko mišljenje tudi v dejanju posvedočil. Stevilni ruski emigranti, ki jim je pripomogel do koščka kruha, bodo v bodoče težko pogrešali svojega dobrotnika in zaščitnika. Pokojnika so visoko cenili tudi njegovi ožji rojaki. Dokaz tega je, da ga je sedem občin šmarskega okraja izvolilo za častnega občana. Tudi na najvišjem mestu so priznavali njegove velike zasluge. Odklonjen je bil z redom Sv. Save IV. vrste. Pogreb bo v soboto 17. t. m. ob 16. izpred poslopja poštne direkcije v Zvezdarski ulici, od koder krene sproved do kapelice pri Sv. Krištofu. Od tam prepeljejo truplo v nedeljo zjutraj v Rogoško Slatino, kjer je položbo ob 11. k večernemu počitku na pokopališču pri Sv. Trojici. Bodi pokojniku ohranjen trajen spomin, njegovi cenjeni rodbini naše sožalje.

Politične vesti.

Da razgovarjamo. Pepe, tisti, ki sedi v uredništvu, ima v glavi biho, v trebuhu vinto, v petah pa lim. Pa so ga gospod Korošec včeraj potegnili za ušesa in mu navili vinto, da je kar drhtel, liki preslica na zeleni livadi. Dejali so mu, da bo reduciran iz uredništva in še da izgubi temeljno plačo in stanarino v naturi in nabavne prispevke v cerealiyah, če ne bo znal razgovarati. Pepe se je hudo prestrašil gospodove jeze in je dejal, da bo to reč temeljito preuhtal. Tisto o izvozu iz Cerealiye da ne gre na njegov rovaš, ker da on ni nikoli prepovedal izvažati slovenskih vojnikov na rusko in srbsko bojno polje. Pepe, tisti, ki mu zdaj očitajo stare grehe, meni, da je že dobil

vesoljni odpustek in naj ga torej puste pri miru. On da bje svoje volilno bitko z vinto in copatami in tiščavko, pa da mora držati slovensko fronto, drugače da bitka ne bo zmagovita. Tisto o izvozu da ni zakrivil on, nego njegovo klasično lepoučje in germanski besedni zaklad. Pa bi ne bilo fair, kati je Pepe osem dolgih let študiral klasi-ke in je prišel v uredništvo tako rekoč dobro podkovan, kar se tiče germanske kulture. Med vojno je res dobil od svojega dunajskega prijatelja zapupno pismo, v katerem je bilo zapisano, da je »die Ausfuhr von Cerealien verboten.« in je Pepe to preložil v klasično slovenščino, rekoč, da je izvoz iz Cerealiy prepovedan, ali to da je bila

samo zemljepisna znota. Ono drugo, je dejal Pepe gospodu Korošču, o socialni politiki in krščanski pravilnosti na Zaloški cesti da pa ni zrastle na njegovi njeni. On si umije roke in jih je pripravljen za mandat umiti tudi gospodu Korošču in še Brejcu, samo da ne bo zamere med volilno bitko in da ne odjenja vinta, tista, ki pomaga držati slovensko fronto. Gospod Korošec so obljubili Pepetu gospodarsko eksploatacijo Kurje vasi, da bo razgovaral tako, da jim Zaloška cesta vsaj do volitev ne bo delala zgage. Kar zaspi naj ta reč, so mu dejali, in je Pepe posetil v copatah gospoda Brejca, da jih avtentično preizkusi. »Ali ste zapovedali streljati lačne železničarje na Zaloški cesti,« je vprašal Pepe gospoda Brejca in je že pripravil beležnik, da mu ne uide priznanje iz verodostojnih ust. »Ne!« so dejali gospod. »Tako!« Potem je stvar v redu in vsi trije smo si umili roke. In je šel Pepe potolažen nazaj v uredništvo in ga zdaj ne bodo reducirali, ker se je tik pred katastrofo naučil razgovarati. V uredništvu je imel Pepe Petrov blagor. Gospod policijski direktor so mu poslali sulca in ga je kar izročil kuharici, da ga prepirara za uvodni članek. Sam, je dejal, da je klasično utrujen in fizično demoraliziran in da ne more pisati člankov, ker je že vse povedal. Kuharici je še naročil, naj se stavi recept, po katerem bi se mogli vsi »Slovenčev« naročniki z enim sulcem nasititi, potem je pa mirno zadržal in sanjal o svobodi besede in razcepeljnih radikalih.

Celo Hlinka obsoja Radiča. Zna ni voditelj slovaških klerikalcev Hlinka, ki ga primerjajo mnogi češki listi z Radičem, je povedal te dni svoje mišljenje o Radiču in Hrvatih. »Razmere, v katerih žive Slovaki,« je dejal Hlinka, »so slične razmeram na Hrvaškem. Oba naroda sta avtonomistična. Ali politično naziranje slovaških klerikalcev se ne krije z idejami Radičeve stranke. Naš ideal ni seljaška republika, nego avtonomija Slovaške v okviru češko-slovaške republike. Obsojam Radičovo ptovanje v Moskvo. Osebnost nsem nikoli občeval z Radičem in ga tudi ne poznam. Zdi se mi, da je njegov program preveč radikalen. Nikakor ne morem odobravati, da se je Radič izognil odgovornosti s strahopetnim begom. Pašičeva nasilna sredstva ne bodo mogla zlomiti hrvaškega narodnega pokreta in Radič zavzame kmalu v notra-nji politiki Jugoslavije vodilno vlogo.« — Hlinka se moti, če misli, da bo Radič kdaj vodil Jugoslavijo. Vsa Evropa bi se nam smejala, če bi imeli prezidenta mirovotvorne republike, ki se ustraši vsake policijske čepice in zbeži pod posteljo. Radič bi lahko vodil kvečje, mu bojni odred vaških paglavcev, nikoli po ne države. Zato ni niti moralno, niti politično usposobljen.

Korupcija v vrstah opozicijskega bloka. Opozicijski tisk vsak dan vrta lažno o korupciji, o strankah poštenia in reda, sedaj kratko prihajajo informacije, kakšno korupcijo so uganjali radičevci na vse strani. Bivši klerikalni minister prometa je izdajal radičevcem mnogoštevilne brezplačne železniške karte, tako da se je vsak agitator lahko vozil povsod po Hrvatskem in v druge kraje, da je tam hujskal proti državi. Pri novinarju Vladku Radiču so našli brezplačno novinarsko železniško karto, ravnotako pri blagajniku Kosmiku. Slednjega karta se je glasila na uredništvo »Freies Heim«. Ta list ni izhajal niti pol leta in je dobil kot tednik vse ugodnosti velikih listov. Ali to ni korupcija?

Izpremembra v finančnem komisarijatu vsesrke sovjetske republike. Na mesto odstopivšega ljudskega komisarja za finance, Vladimirova, je ruska vlada imenovala ljudskega komisarja Miljutina, ki je doslej vodil posle komisarijata socialnega skrbstva.

Osem jih je torej,« nadaljuje župan, »osem sposobnih in vse časti vrednih mož. Njih imena vam prečita takoj gospod tajnik, pravtako njih priporočila in izpričevala, vi pa imate razsoditi, kateri izmed teh odličnjakov je najodličnejši. Sodite prav in z globokim prepričanjem, da ne boste nobenemu delali krivice, če vas sliši ali pa ne. To se mi je zdelo potrebno pripomniti v teh resnih časih, da ne bo pohujšanja. Prosim, gospod tajnik, začnite!«

In tajnik čita:

»Za službo nočnega čuvaja v Stangah prosijo tiste gospodje: prvič Ivan Porenta, vpokojeni orožniški stražmojster iz Dolenje vasi pri Robu, star dvainštirideset let in tri mesece, vpokojen zaradi kratkovidnosti in predobrodočnosti. O njem poročata tamošnji župni urad, da je njegova dobrodočnost sumljiva, ker je mož tako Boga boječ, da nikdar v cerkev ne pride. Pa tudi njegova kratkovidnost je ponarejena, in to zaradi tega, ker se je zmazal v pokoj, da lahko brez skrbi lenari in ljudi obira s svojo boljšo brezbobo poklovice.«

»Otvoriam debato,« prekinje župan tajnika. »Kdo želi besede?«

(Dalle prihodnj.)

Moskovska „Pravda“ o razpustu HRSS.

Stalni dopisnik oficijelnega glasila ruske komunistične stranke Boško-
vič piše v zadnji številki „Pravde“
pod naslovom »Boljševiška opasnost v
Jugoslaviji« nastopno: »Beogradski re-
akcionarni krogi zelo skrbno priprav-
ljajo nasilne volitve, ki se vrše 8. fe-
bruarja 1925. Fašistovske bande že pro-
vocirajo s pomočjo policije krvave
spopade z delavstvom, kmetskim ljud-
stvom in podjarmljenimi manjšinami.
V Karlovcu, Pakracu, Subotici in dru-
gih mestih je prišlo do krvavih spopa-
dov s fašisti, policijo in vojaštvom,
kjer je bilo več ubitih in ranjenih.
V zvezi z upokojitvijo nezanesljivih vse-
učiliških profesorjev so se vršile aka-
demске demonstracije, ki so se konča-
le tudi s krvavim spopadom, tako da
je na beogradski univerzi policija na-
valila na zborovanje akademikov ter
jih na zverski način razgnala. Povo-
dom teh dogodkov so vse jugoslovne-
ske univerze napovedale 5 dnevno
stavko. Tudi v Makedoniji in Črni gori
divja beli teror. Kakor pripoveduje oč-
videc, bivši minister policije Petro-
vič, vabijo veliki župani zastopnike
pocinih občin in izjavljajo, da bo vo-
jaštvo požgalo vasi in pobijalo prehi-
valstvo, če ne bodo glasovali za Pa-
šić-Pribičevićev stranko. Policija ne
dovoli opozicijskim strankam priro-
čati po deželi volilnih šodov.

Da upravičijo beli teror, vodi re-
akcionarna Pašić-Pribičevićeva vlada
volilno kampanjo pod geslom neodhod-
ne borbe z boljševiško opasnostjo na
Balkanu. V ta namen je že razpustila
neodvisno delavsko stranko na temel-
ju zakona o zaščiti države. Po vseh
mestih se vrše aretacije komunistov.
Oblastna tajnika Neodvisne delavske
(komunistične) stranke na Hrvaškem
in v Makedoniji Čopić in pop Ivan
in v Srbiji Radović. Policija je odredila
tudi aretacijo glavnega odbora Neod-
visne delavske (komunistične) stranke.
Zunanji minister dr. Ninčić potuje po
Evropi in kriči o neobhodnosti ustano-
vitve enotne protiboljševiške fronte na
Balkanu. V Rimu je poročal Chamber-
lainu in Mussoliniju ter si zagotovil nje-
no pomoč pri likvidaciji HRSS, mako-
donsko - muslimanske organizacije dže-
mijet in nemške ter madžarske stranke
narodne manjšine. Bolgarski krvnik
Cankov je posetil Beograd tudi v ta
namen, da se posvetuje z jugoslovne-
sko vlado glede skupnih ukrepov proti
boljševiški opasnosti.

Da spravi tudi Radičev stranko
pod zakon o zaščiti države ter jo pro-
glasi izven zakona, je vladin organ
»Reč« priobčil pogodbo, sklenjeno med
Radičem in komunistično internaciona-

lo. Ta pogodba, ki so jo baje ukradli v
dunajskem sovjetskem poslanstvu, ob-
sega 22 točk. Predsedstvo Radičeve
stranke poroča povodom tega potvor-
jenega dokumenta, da je falsifikator to-
ko nerodno sestavil pogodbo, da ni niti
navedel, kje in kdaj je bil dokument
podpisan. V tej pogodbi se je podpisal
v imenu komunistične internacionale
neki Smirnov, ki ga sploh ni v komu-
nistični internacionali. (?) Če je to res
Smirnov, potem mora falsifikator do-
kumentov vedeti, da on ni član komu-
nistične internacionale. Koncem kon-
cev bi moral falsifikator vedeti, da je
predsednik HRSS v »Slobodnem do-
mu« objavil pismo, v katerem pravi,
da ostane HRSS tudi po vstopu v kmet-
sko internacionalo brez spremembe in
ohrani svojo pacifistično taktiko. Na
temelju potvrdjenih dokumentov so to-
rej voditelji vseh ruske politike izroč-
ili sodišču voditelje in poslance Radiče-
ve stranke radi veleizdaje. S tem, da
so uničili volilne imenike Radičeve
stranke ter ji onemogočili udeležbo pri
volitvah, so ponovili to, kar so delali
leta 1921. s komunistično stranko Ju-
goslavije. Da bi Radičeva stranka ne
mogla postaviti svojih kandidatskih list,
so jo proglasili reakcionarni krogi iz-
ven zakona. Radičeva stranka ne pri-
znava nasilne združitve Hrvatov z da-
našjo Jugoslavijo in zato ima v svo-
jih vrstah malone ves hrvaški narod.

Razpust Radičeve stranke pomeni
za hrvaške kmete ogromen korak na
levo. Posledica te akcije bo temeljiti
prelom v življenju seljske stranke v
smislu odločne likvidacije pacifističnih
iluzij. HRSS mora prestatl sedaj težko
preizkušnjo. Iz rezerve buržuazije so
spremljali kmetke mase v rezervno
proletariat, v njegovega zanestiivega
zaveznika. Ta novi val najbolj divjih
represij poveča še bolj mednarodno po-
pularnost kmetke internacionale, v
kateri so združeni politično različno
orijentirani kmetje, ki priznavajo prin-
cipe delavsko-kmetke zveze. V obeh
delovnih slojev podjarmljenih narodnih
manjšin v Jugoslaviji raste mednarod-
na popularnost sovjetske Rusije, ki se
bori do konca za načelo samoodločbe
narodov.

Poleg teh gorostasni laži in izmiš-
ljotin o krvavih dogodkih, ki jih opi-
suje Bošković navzlic temu, da sedi na
Dunaju, prinaša »Pravda« tudi portret
Stjepana Radiča. Vidimo torej, da dela
nastop naše vlade proti prevratnim ele-
mentom ruskim komunističnim prav-
kom hude preglavice. Že to je dokaz,
da nimajo čiste vesti.

Poleg teh ve čali manj znanstvenih
organizacij so v Moskvi tudi čisto lite-
rarno združenja. Pred vojno je igrala
glavno vlogo tako zvana »Sreda«, ki sta
jo ustanovila Gorkij in Andrejev. Med
revolucijo je to združenje razpadlo in
sedaj nadaljuje njegovo delo Vseruska
zveza pisateljev, ki jo je ustanovil Bal-
trušajtis. Tu so organizirani vsi starejši
pisatelji. Drugo tako združenje, ki za-
govarja družabno toleranco, je »Zve-
no«. V tem združenju je organiziranih
mnogo mladih literatov, v prvi vrsti
Pilnjak, Ivanov, Nikitin in drugi. Komu-
nistični in proletarski pisatelji se zbi-
rajo okrog »Doma tiska«, in Vseruske
asocijacije proletarskih pisateljev. Na
čelu »Doma tiska« stoji V. Polonskij.
Dom je ustanovila skupina moskovskih
novinarjev-komunistov z namenom, da
zbere in organizira vse činiteleje komu-
nistične kulture. Ali tudi ta organizacija
je polagoma izgubila svoj izraziti sta-
novski značaj. Pač pa se drži zelo stro-
go komunističnih principov. Uduženja
proletarskih pisateljev, ki ima namen
razvijati proletarsko književnost s pro-
pagando, izdajanjem knjig in listov ter
prirejanjem predavanj in literarnih ve-
čerov. Najaktivnejši člani tega združe-
nja sta pesnika Gerasimov in Kirilov ter
beletrist Ljaško. Med proletarskimi pes-
niki slovi najbolj avtor neštetihi poli-
tičnih satir, ki nastopa v javnosti pod
pseudonimom Demjan Biednij. Njegova
dela so v Rusiji tako priljubljena, da jih
po vseh večjih mestih plakirajo. Avtor
sarkastično zaokroženih in često zelo
duhovitih stihov se norčuje večinoma
iz uglednih evropskih politikov in va-
žnejših političnih dogodkov v tako zva-
nih kapitalističnih državah.

Koncert nevskega zhora „Glasbene Matice“ v Mariboru.

(Petletnica »Glasbene Matice«.)
Ob koncu petletnega dela pevskega
zbor Glasbene Matice v Mariboru se je
linija njegovega stremjenja po zaslugi po-
vodnje g. Topiča in predsednika g. Ar-
meča dvignila kruto navzgor ter zasenčila
s svojimi večeršnjimi koncertom delovanje
vseh ostalih slovenskih pevskih zborov ne
izjemši ljubljanskih. Z »Mrtvaškim ženi-
nom« si je pevski zbor mariborske Glas-
bene Matice priboril med nami po prvi
pravo mesto. V svoji širokopoteznosti nas je
prekobil ter nam pokazal pot, po kateri na-
je iti, ako hočemo biti luč ki naj bo vod-
nica vsem, ki se je za nami in katere vo-
di je naša dolžnost. Dnes imamo mi v
Ljubljani rula naše glasbe več v rokah,
Mariborčani s Topičem v glavi so ga iz-
gubili iz naših rok in nam kažejo pravo pot.
Izgubljamo se v goščavi malenkosti, me-
sto, da bi se lotili velikih, širokih nalog.
Krivi pa smo vsi: komponisti, ki smo se
izdihali s tremi - štirim takli, in pevovo-
dci, ki so poslušni naši izpolnjevalci, mesto
da bi se uprli naši malenkosti in ošabnosti.
Večernji večer Mariborčanov pomeni
spoznanje. Poleg vselega zadoščenja tu-
dopolnega dela vseh, ki so sodelovali, si je
Topič, njegov orkester in pevski zbor osvo-
jil tudi vodilno mesto med slovenskimi pev-
ci. Z nesebičnim, zalostno-radostnim veso-
ljem moram priznati, da po vojni mi v Ljub-
ljani nismo še prišli do tega, da bi bili vzor
drugim. Morda nismo imeli časa, morda na-
ša orijentacija ni prava. No, sedaj vemo,
kaj nam je treba. — Mariborska Glas-
bena Matica je prosila svoj petletni jubilej
kar najdostojnejše. Iskreno sem se veselil
njene večeršnjega uspeha. Mrtvaški, ali
bolje: mrtvi ženin Dvočakov je kronal to
petletno delo. Morda ni to najprejše
Dvočakov umotvor, toda vtis, ki ga zapu-
šča, je trajen in silen.

Topič je dal delo tako širokopotezno,
kakor je bil napisal Dvočak. Z ognjem in
navdušenjem mu je sledil orkester, solisti in
zbor. Orkester, sestavljen iz vseh maribor-
skih glasbenih entuzijastov, voljakov in ci-
vilistov z gospo Brandlovo vred je od pr-
vega do zadnjega takta umotvora voljno in
načrtno sledil Topičevi taktiki, solisti
g. Živko, g. pater Kamilo Kolb in gđ. Vla-
dimirovna so s svojo nelahko nalogo izvr-
šili v veliko zadovoljstvo vseh nas, zlasti
Kolb, ki je imel levji del vse zadnje, na-
vse pa požrtvovalni pevski zbor, ki je va-
dil mesece in mesece brez godrnjanja, za-
vedajoč se velike svoje vodilne vloge. Ma-
riborčani pa so se tudi odzvali koncertu v
neobičajno velikem številu. Vse, kar leze in
gre, je bilo na koncertu.

G. Skalar in jaz sva čestitala v imenu
ljubljanjske Glasbene Matice in njene
zboru g. Prelovca v imenu »Zvona« in Zve-
ze, drugi vsak po svojem srcu. Navdušenje
ni bilo ne konca ne kraja. Na ta svoj kon-
cert smejo pevci mariborske Matice zreti s
poučkom ter častiti z njim svoje voditelje:
g. Topiča in g. Arnuša, ki sta jih dovela
po trudi in trpljenju do njega. Od tu dalje
ne more iti pot več nazaj, navzdol, temveč
le še navzgor in naprej, nam vsem v po-
nos in spodbudo.

— Ema Destinova v Ljubljani. Uprava
Narodnega gledališča v Ljubljani je pridobi-
la najodličnejšo česko operno pevko gospo
Ema Destinovo za enkratno gostovanje v
naši operi. Gostovanje se vrši začetkom
meseca februarja. Natančni datum se objavi
pravočasno.

— V petek, dne 16. tm. se poje v operi
Rusalka za red B. Vloga Rusalka poje so-
pet gđ. Rozumova, ki je po daljšem bole-
hnanju zopet okrevala. Ostale vloge so v
isti zasedbi kakor doslej. Drama pa upri-
soti zvečer »Izgubljene duše« za red A.
— Gledališče v Novem mestu. Trikrat
se v zadnjem času igrali v novomeški čita-
nici Pavel Golitve igre »Peterskevo gleda-
niše sanje«, in sicer vedno z izbornim uspe-
hom, dvorana je bila vsakokrat razprodana.
Ljudje so prišli iz bližnje in daljne okolice,
celo iz Kostanjevice. Zasluga za ta uspeh
gre g. učitelju Viktorju Pirnatu, ki je skozi
dva meseca dan na dan neutrudljivo vezbal
nad šestdeset otrok, ki so igrali tako lepo,
da so oni gledalci, ki so videli igro v ljub-
ljanski drami, dejali, da je bilo v Novem
mestu vse lepše baš radi tega, ker so igrali
vse vloge otroci. Gospod učitelj Pirnat je
tretje dejanje razširil in pridelal več mihih
pesmi in slik. Pri repriži so mu podarili lep
lovorjev venec. Novomeščani smo ponosni
na svoje gledališče in njegovega režiserja.
— Dunajčani in Richard Strauss. Pred
meseci je izbruhnila na dunajski dvorni ope-
ri kriza, koje posledica je bila demisijsa sve-
tovnoznane skladatelja Richarda Straussa.
Strauss se namreč ni mogel podvreči muham
opernega ravnatelja Schalka in je kratko-
malo odpovedal svoje službene razmerje ter
odšel v Nemčijo, kjer sedaj biva v svoji
zimski vili v Garmischu. Dunajčani so ho-
teli potolažiti najprvo Straussa in mu dati
velika zadoščenja. Listi so napačali Schalka
in ga nameravali žrtvovati kljub priznanim
spodobnostim za Straussa. Pozneje je dunaj-
sko prosvetno ministrstvo iskalo dirigente,
ki naj bi nadomestili Straussa. Kmalu je uvi-
dilo, da ne more najti primerne nadome-
stita za slovitega skladatelja in je sedaj
predlagalo Straussu, naj se vrne na Dunaj
in naj zavzame mesto nekakega generalne-
ga nadzornika avstrijske operne umetnosti
ter glasbenega visokega šolstva. Strauss naj
postane prvi uradnik za prosvetnim mini-
strom. Na ta način bi po mnenju dunajskih
glasbenih krogov lahko znova dirigiral na
dunajski operi, ki je visoko pasivna in ki
more privabiti tuje samo, ako na njej de-
luje mojster z enako mednarodno slavo,
kakršno živa Richard Strauss.

— Masarykovo društvo za sociologijo.
V ponedeljek 12. tm. je bilo v Pragi prvo
zborovanje novo ustanovljenega društva za
sociologijo na Karlovu univerzi. Tega se-
stanka so se udeležili vseniškiški profesorji
in sociolozi iz vse države, kakor tudi
mnogi politiki in publicisti. Predsednik dru-
štva prof. dr. Foustka je naglašal, da se je
z ustanovitvijo tega društva izpolnila davna
želja češkoslovaških znanstvenih krogov.
Sociološko društvo razvija intenzivno delo-
vanje in bo vplivalo na reševje vseh soci-
alnih problemov. Organizacija sociologov ni
bilo še nikoli tako potrebna, kakor v sedaj-
njih razmerah. Mnogo perečih socialnih
problemov čaka rešitve. Dr. Edward Cha-
lapny je omenil, da nosi novo društvo po
pravici Masarykovo ime, ker je Masaryk
prvi uvedel v češkoslovaško življenje si-
stematično sociologijo, za katero se je sam
iskreno boril. Značilno je, da je bivši držav-
ni namestnik na Češkem, grof Thun, nekoč
poročal dunajski vladi, da se je sicer Ma-
saryk sicer malo poboljšal, vendar pa še
vedno predava o sociologiji. Društvo usta-
novi novo sociološko knjižnico.

— Trije sindikati v Trstu razpuščeni. V
Trstu je bilo zadnje dni silno mnogo pre-
iskav. Večkrat je prefektura razpustila tri sin-
dikate, in sicer zvezo mestnih uslužbencev,
sindikata kemičnih delavcev in poštno-brzo-
javnih nameščenecv tretje kategorije. Raz-
puščen je tudi mednarodni sportni krožek.
Baje se je po teh društvi gojila politika,
kar je v nasprotju s pravili.

— V pomoč Istri. Slednjič je zboroval
tudi v Rimu mednarodna komisija, ki se
bavi z istrskimi zadevami. Poročilo pravi,
da so pretresli vsa vprašanja, ki se predložo
sedaj vladi, na kar ma slediti široka zasno-
vana gospodarska pomoč Istri.

— Sokolstvo.
— Laško. Na občnem zboru »Sokola«
dne 10. tm. se je izvolil za starosta brat
notar Avgust Drukar, za podstarosta brat
inž. Rogl, za načelnika brat Franjo Saks
in za načelnico sestra Jospina Stegoušek.
Občni zbor je bil prav dobro obiskan.

— Sokolsko društvo v Radovljici ima
svoj redni letni občni zbor v soboto, dne
24. tm. ob 21. uri v Sokolskem domu z obil-
nim dnevnim redom. 141-n

— Sokolsko gledališče v Radovljici
vprizori v nedeljo, dne 18. t. m. ob pol štirihi
popoldne ljudsko igro »Čarovnica pri Boh.
jezeru«. Dejanje igre se vrši v časih, ko je
ljudstvo, zapeljano po vsemkem fanatizmu
preznanilo nedolžne ljudi, ki so ljudstvo s
svojo spretnostjo in bistroumnostjo poma-
gali v stiskah, kot čarovnike in čaravnice.
V tej igri je mlada krčmarica pri jezeru.
139-n

— Kako so hoteli preplašiti vratarjat
Pri zadnji tekmi graških Atletikov proti
sportnemu klubu v Benetkah, je hotelo ob-
činstvo preplašiti avstrijskega vratarja in je
med tekmo, odnosno v kočljivih situacijah
v bližini avstrijskih vrat streljalo! Vratar
pa klub streljanju ni izbil ravnodušnosti
ter so Avstrijci zmazali z 2:1.

— Jugoslovanski zimski sportniki na
Češkem. Med 11. in 15. svečanom se vrše
na severnem Češkem velika zimskosportna
tekmovalja za prvenstvo Srednje Evrope.
Češki listi poročajo, da se tekmovalni udele-
žeči tudi jugoslovanski sportniki in da je
»zimski sportni klub« v Zagrebu že prijavil
imena tekmovalcev.

— Berlinski podzavez je lani odpravil
pravico prizivov pri nogometnih tekmah.
Sedaj poročajo listi, da se je sklep obne-
stil. Vselej tako ostane odredba tudi v no-
vem letu v veljavi. Predlog pa ni mogel
prodrati na skupščini nemškega nogomet-
nega saveza za celo Nemčijo.

— Nogometno prvenstvo Južno Ame-
rike. Nogometno prvenstvo Južne Amerike
si je letos priborilo moštvo Urugvaj s 5
točkami in 8:1, na drugem mestu je Argen-
tina s 4 točkami in scorom 3:0, na tretjem
Paragvaj, 3 točke in 4:4, na zadnjem me-
stu pa zaostrja Čile z 0 točkami in scorom
1:11. Urugvaj in Argentina sta si pribli-
žno enaki. L. 1916 sta igrala Urugvaj in Ar-
gentina 0:1, 1917 1:0, 1920 1:1, 1921 0:1,
1922 1:0, 1923 2:0, 1924 0:0. Južnoamerikan-
sko prvenstvo igrajo po cup-sistemu. Le-
tošnji izidi: Urugvaj pr. Argentini 0:0, pr.
Paragvaju 3:1, pr. Čilu 5:0, Argentina pr.
Paragvaju 0:0, pr. Čilu 3:0, Paragvaj pr.
Čilu 3:1.

— Smučarski skoki v Ameriki. Mesto
Revelstoke v Zapadni Kanadi je pravkar do-
velilo smučsko skakalnico, s katero je potelo
klo obstoječo, deslet največje skakalnico
sveta v Denveru, ki je visoka 60 m. Nova
skakalnica, ki leži koncem 506 m dolgega gri-
ča, je omogočila američanskemu smučarju
Nel. Nelsonu skoke do 71 m. Dočki skačejo
raz te skakalnice po 40 m daleč!

— Češkoslovaška in Otrška igra prvo
meddržavno tekmo dne 1. februarja v Bratis-
lavi.

— Objave.

— Vabilo na redni občni zbor Gremija
trgovcev v Ljubljani, ki se bo vršil v poned-
eljek dne 19. jan. 1925. ob 8. zvečer v ve-
liki dvorani »Kazine« v Zvezdi. Dnevni red:
1.) Pozdrav načelnika; 2.) Čitanje zapisni-
ka zadnjega občnega zboru; 3.) Poročilo o
delovanju gremija 1924; 4.) Računski sklep
za leto 1924; 5.) Proračun za leto 1925. 6.)
Sprememba pravil; 7.) Volitev novega odbo-
ra; 8.) Slučajnosti. — V slučaju nesklep-
nosti se bo vršil 1. uro pozneje ravnotam z
1st-m dnevnim redom drug občni zbor, ki pa
sklepa veljavno ne glede na število navzo-
čih članov. — Načelnstvo. 137-n

— Djevočki i dječaki Institut (posve-
odjeljeno). Privatna ženska realna gim-
nazija za pravom najnovi. Privatna djevo-
čka viša gradjanska škola za pravom jav-
nosti. Tečajevi u jezicima, književnosti, ku-
hanju, kitičarstvu itd. Primaju se interni,
polinterni i externi dijadi. Od 7-20 god.
Početak II. polieča 1. veljače 1925. Prijave
dnevno od 5-8. — Dra Ada Broh i sestre,
Zagreb, Gonduličeva 63/II.



ASPIRIN
0.5

**Moja je prehlada
prešla!**

Hitro in sigurno od-
stranijo jo izvrstne
Aspirin-
tablete Bayer

Pazite na modro-belo-rdečo
pečatno znamko.

— Trije sindikati v Trstu razpuščeni. V
Trstu je bilo zadnje dni silno mnogo pre-
iskav. Večkrat je prefektura razpustila tri sin-
dikate, in sicer zvezo mestnih uslužbencev,
sindikata kemičnih delavcev in poštno-brzo-
javnih nameščenecv tretje kategorije. Raz-
puščen je tudi mednarodni sportni krožek.
Baje se je po teh društvi gojila politika,
kar je v nasprotju s pravili.

— V pomoč Istri. Slednjič je zboroval
tudi v Rimu mednarodna komisija, ki se
bavi z istrskimi zadevami. Poročilo pravi,
da so pretresli vsa vprašanja, ki se predložo
sedaj vladi, na kar ma slediti široka zasno-
vana gospodarska pomoč Istri.

Sokolstvo.

— Laško. Na občnem zboru »Sokola«
dne 10. tm. se je izvolil za starosta brat
notar Avgust Drukar, za podstarosta brat
inž. Rogl, za načelnika brat Franjo Saks
in za načelnico sestra Jospina Stegoušek.
Občni zbor je bil prav dobro obiskan.

— Sokolsko društvo v Radovljici ima
svoj redni letni občni zbor v soboto, dne
24. tm. ob 21. uri v Sokolskem domu z obil-
nim dnevnim redom. 141-n

— Sokolsko gledališče v Radovljici
vprizori v nedeljo, dne 18. t. m. ob pol štirihi
popoldne ljudsko igro »Čarovnica pri Boh.
jezeru«. Dejanje igre se vrši v časih, ko je
ljudstvo, zapeljano po vsemkem fanatizmu
preznanilo nedolžne ljudi, ki so ljudstvo s
svojo spretnostjo in bistroumnostjo poma-
gali v stiskah, kot čarovnike in čaravnice.
V tej igri je mlada krčmarica pri jezeru.
139-n

Turistika in sport.

— Kako so hoteli preplašiti vratarjat
Pri zadnji tekmi graških Atletikov proti
sportnemu klubu v Benetkah, je hotelo ob-
činstvo preplašiti avstrijskega vratarja in je
med tekmo, odnosno v kočljivih situacijah
v bližini avstrijskih vrat streljalo! Vratar
pa klub streljanju ni izbil ravnodušnosti
ter so Avstrijci zmazali z 2:1.

— Jugoslovanski zimski sportniki na
Češkem. Med 11. in 15. svečanom se vrše
na severnem Češkem velika zimskosportna
tekmovalja za prvenstvo Srednje Evrope.
Češki listi poročajo, da se tekmovalni udele-
žeči tudi jugoslovanski sportniki in da je
»zimski sportni klub« v Zagrebu že prijavil
imena tekmovalcev.

— Berlinski podzavez je lani odpravil
pravico prizivov pri nogometnih tekmah.
Sedaj poročajo listi, da se je sklep obne-
stil. Vselej tako ostane odredba tudi v no-
vem letu v veljavi. Predlog pa ni mogel
prodrati na skupščini nemškega nogomet-
nega saveza za celo Nemčijo.

— Nogometno prvenstvo Južno Ame-
rike. Nogometno prvenstvo Južne Amerike
si je letos priborilo moštvo Urugvaj s 5
točkami in 8:1, na drugem mestu je Argen-
tina s 4 točkami in scorom 3:0, na tretjem
Paragvaj, 3 točke in 4:4, na zadnjem me-
stu pa zaostrja Čile z 0 točkami in scorom
1:11. Urugvaj in Argentina sta si pribli-
žno enaki. L. 1916 sta igrala Urugvaj in Ar-
gentina 0:1, 1917 1:0, 1920 1:1, 1921 0:1,
1922 1:0, 1923 2:0, 1924 0:0. Južnoamerikan-
sko prvenstvo igrajo po cup-sistemu. Le-
tošnji izidi: Urugvaj pr. Argentini 0:0, pr.
Paragvaju 3:1, pr. Čilu 5:0, Argentina pr.
Paragvaju 0:0, pr. Čilu 3:0, Paragvaj pr.
Čilu 3:1.

— Smučarski skoki v Ameriki. Mesto
Revelstoke v Zapadni Kanadi je pravkar do-
velilo smučsko skakalnico, s katero je potelo
klo obstoječo, deslet največje skakalnico
sveta v Denveru, ki je visoka 60 m. Nova
skakalnica, ki leži koncem 506 m dolgega gri-
ča, je omogočila američanskemu smučarju
Nel. Nelsonu skoke do 71 m. Dočki skačejo
raz te skakalnice po 40 m daleč!

— Češkoslovaška in Otrška igra prvo
meddržavno tekmo dne 1. februarja v Bratis-
lavi.

— Objave.

— Vabilo na redni občni zbor Gremija
trgovcev v Ljubljani, ki se bo vršil v poned-
eljek dne 19. jan. 1925. ob 8. zvečer v ve-
liki dvorani »Kazine« v Zvezdi. Dnevni red:
1.) Pozdrav načelnika; 2.) Čitanje zapisni-
ka zadnjega občnega zboru; 3.) Poročilo o
delovanju gremija 1924; 4.) Računski sklep
za leto 1924; 5.) Proračun za leto 1925. 6.)
Sprememba pravil; 7.) Volitev novega odbo-
ra; 8.) Slučajnosti. — V slučaju nesklep-
nosti se bo vršil 1. uro pozneje ravnotam z
1st-m dnevnim redom drug občni zbor, ki pa
sklepa veljavno ne glede na število navzo-
čih članov. — Načelnstvo. 137-n

— Djevočki i dječaki Institut (posve-
odjeljeno). Privatna ženska realna gim-
nazija za pravom najnovi. Privatna djevo-
čka viša gradjanska škola za pravom jav-
nosti. Tečajevi u jezicima, književnosti, ku-
hanju, kitičarstvu itd. Primaju se interni,
polinterni i externi dijadi. Od 7-20 god.
Početak II. polieča 1. veljače 1925. Prijave
dnevno od 5-8. — Dra Ada Broh i sestre,
Zagreb, Gonduličeva 63/II.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.
Začetek ob 20. zvečer.
Četrtek, 15. jan.: Maida. Red F
Petek, 16. jan.: Izgubljene duše. Red A
Sobota, 17. jan.: Stričkov sen, premijera
Izven.
Nedelja, 18. jan.: ob 15. pop. Paglavka,
ljudska predstava pri znižanih cenah.
Izven.
ob 20. zvečer Veronika Deseniška. Izv.
OPERA.
Začetek ob pol 20. zvečer.
Četrtek, 15. jan.: Travlata, na korist Udruž.
gled. igralcev. Gostuje g. Josip Rija-
vec. Izven.
Petek, 16. jan.: Rusalka. Red B
Sobota, 17. jan.: Rigoletto. Red C
Nedelja, 18. jan.: ob 15. pop. Netopir, ljud-
ska predstava pri znižanih cenah. Izv.

— Sentjakovski gledališki oder. Soboto
17. Drobline iz Pavlihove zapuščine. Nede-
lja 18. Drobline iz Pavlihove zapuščine.

Literarna Moskva.

Starodavna prestolnica nekdanj mo-
gočne matuške Rusije se je po svojem
literarnem življenju vedno razlikovala
ne le od Petrograda, nego tudi od dru-
gih večjih ruskih mest. Pred vojno je
bila središče, kamor se je stekalo iz
vseh koncev in krajev najrazličnejše
bujno življenje. Nikjer niso prirejali fu-
turisti takih senzacij, kakor v moskov-
skih klubih in kavarnah, ker bi jih bilo
drugod sram in bi se tudi občinstvo brž-
kone posebno ne zanimalo za njihove
ekstravagance. Gledališko razpolože-
nje je nekako prirojeno moskovskemu
meščanu. V času revolucije, v letih naj-
strašnejše lakote, je prišla ta karakte-
ristična poteza v značaja »Moskvi-
čev« še posebno do veljave, dočim so
pisatelji, umetniki in igralci v Petro-
gradu živeli ločeno od ostale družbe ter
niso kazali javno svoje fizične in mo-
ralne izčrpanosti, so se odlikovali nji-
hovi moskovski kolegi s heroizmom in
misticizmom. Z ene strani so se poja-
vili nepričakovano junaki, pripravljeni
na borbo za svobodo tiska in besede, z
druge strani pa ljudje, ki so se za ko-
žek kruha in toplo zavetišče udiniali
vsaki tuji ideji.

Zdaj je junaška doba revolucije pri
kraju. Življenje gre svojo pot preko
vseh zakonov, ki so se jih ljudje izmisl-
ili. Ko je razpadla skupina mladih pi-
sateljev in sta se brata Sarapionova z
Zamiatinom preselila v Moskvo, so
ostali v Petrogradu samo starejši pi-
satelji iz dobe pred revolucijo, ki se niso
več udeleževali literarnega življenja. V
Petrogradu sta ostala samo Fedor So-
logub in A. Ahmatova in še nekateri
drugi, ki se pa redko oglašajo, dočim
bivajo vsi glavni predst

Dnevne vesti.

V Ljubljani dne 15. januarja 1925.

Operacija.

Policijsko ravnanje je včeraj prepovedalo nadaljno izhajanje »Domoljuba«, znanega klerikalnega revolverskega tednika. Svojo prepoved je izreklo na temelju člena 138. vidovdanske ustave, ki se glasi takole:

»Zabraniti se sme izhajanje, odnosno razširjanje novin in tiskanih spisov, ki izjavljajo k mržnji do države kot celote, k verskemu ali plemenskemu razdor.«

Kakor smo v načelu za tiskovno svobodo, tako moramo ta ukrep oblasti brezpogojno odobravati. »Domoljub« je bil eden najumazanejših, najpogostejših in najsurovejših listov, kar jih izhaja pod solncem. Vse, kar je bilo narodnemu človeku sveto in nedotakljivo, je ta škofov organ gazil v blato in polival z golodami najbolj smrdeče gnojnice. Tak je bil pod Avstrijo, takšen je ostal tudi po osvoboditvi in po ujedinjenju.

Samo v enem se je razlikoval sedanj »Domoljub« od »Domoljuba« pod avstrijskim režimom:

Preje je bil brezpogojen pristaš avstrijske misli in fanatičen oboževalec vladajoče habsburške rodbine, pred katero se je kakor cucek valjal v blatu. Gorje tistemu, ki bi se ne navduševal za Avstrijo in ne kazal dovolj gorečega spoštovanja do »prejane habsburške hiše«. — Postavil ga je na sramoten oder, klical nanj zaničevanje ljudstva in ga ovajal avstrijskim oblastem.

V uredništvu »Domoljuba« se je na primer izkušala tudi zloglasna okrožnica klerikalne stranke začetkom vojne, ki je pozivala klerikalne pristaje, naj brez pardona izročajo krvnike vse one svoje rojake, ki čutijo slovensko in simpatizirajo s Srbij in Rusij. Pod Avstrijo je bil torej »Domoljub« najzagrizenjši patrijot, tak patrijot, da je s ponosom opravljal za Avstrijo in Habsburžane celo bistiške in krvniške posle!

In v Jugoslaviji? Ostal je, kakršen je bil, samo volk si je nadel spravo ovčij kožuh, dokler se mu je zdelo to potreba. Zdanja tri leta se mu to ni zdelo več potrebno. Zato je pisal tako, kakor mu je velevalo katoliško-habsburško srce.

Kakor besen se je zaganjal v državo, deval v nič njene pravice, hujškal in ščeval proti državnim organom, blati vladarja in dinastijo, obrekoval, posil in polival z gnojnicami vse one, ki so posvetili svoje delo in vse moči veliki ideji, da postane velika in močnega ujedinjena Jugoslavija. Nič mu ni bilo sveto, karkoli je bilo v zvezi z novo državo in z njenim napredkom, vse je potegnil v blato, vse je opljuval in onesnažil.

In ta list je tiskala škofova tiskarna v 30.000 izvodih in ga razpošiljala večinoma brezplačno med kmetstvo ljudstvo. Da se je s takšno duševno hrano moralo končno zastupiti sicer zdravo slovensko ljudstvo, je pač umljivo.

Opetovano smo že opozarjali oblasti na list, ki sistematično truje kmetске mase in jih vzgaja za sovražnike države in vladajoče dinastije. Naše besede žal niso nič zalegle. Pod zaščito poslaniške imunitete je »Domoljub« neovirano leta in leta uganjal svoje lopovskičine in zastrupljal s svojimi protidržavnimi in protidinastičnimi idejami velik del slovenskega ljudstva.

Končno je državna oblast vendarle uvidela, da zahteva državni interes, da se napravi konec tej klerikalni protidržavni gonji in propagandi. Ob 12. uri se je odločila za operacijo in ustavila list, ki je s svojo zločinsko demagogijo spravljal na protidržavno pota že skoraj pretežno večino slovenskega kmetskega ljudstva. Odobravamo v celem obsegu to operacijo in samo obžalujemo, da se ni izvršila že zdavnaj, ker samo v tem slučaju bi imela popoln uspeh.

— Kraljevska dvojica na ribolovu pri Lazah. Kakor smo že včeraj kratko omenili, je kralj dopoldne prispel v Ljubljano in se je od tu odpeljal na ribolov pri Lazah. Nj. Vel. kralj Aleksander in kraljica Marija sta včeraj že zgodaj dopoldne z večjim spremstvom prispela v dvornih avtomobilih v Ljubljano in se od tu odpeljala proti Lazam ob Savi. V spremstvu so se nahajali: generalni kraljev adjutant general Hadžić, dvorni maršal general Damjanović, upravljatelj dvora polkovnik Dimitrijevič, ordonančni oficir kapetan Spazič in več francoskih gostov. V Lazah je veliki župan dr. Baltić pozdravil kraljevske dvojice, na kar se je pričel lov na sulce med Lazami in Kresnicami. Lov je vodil upravljatelj dvornega lovišča g. Slavko Premelj s pomočjo sportnika Rada Hribarja, sina veleindustrijalca iz Ljubljane. Uspeh je bil zelo zadovoljiv. Ujetih je bilo več velikih sulcev. Okoli 12.15 je kralj prispel v Ljubljano, kjer je v vladni palači sprejel v daljši avdienci velikega župana dr. Vilko

Baltića. Veliki župan je kralju poročal o položaju v Sloveniji. Po končani avdienci se je kralj zopet odpeljal nazaj v Laze. Ob izlivu Ljubljanice v Savo na prostem je bil prirejen majhen obed, na kar se je lov na sulce popoldne nadaljeval. Dasi sta kralj in kraljica prišla v Laze popolnoma inkognito, je ljudstvo kmalu izvedelo za prihod visoke vladarske dvojice ter jo povsod navdušeno pozdravljalo.

— Avdiencia na Bledu. Nj. Vel. kralj Aleksander s kraljico Marijo se je zvečer povrnil na Bled. Na Suvoboru je sprejel v daljši avdienci ministra za šume in rudnike dr. Gregorja Žerjavo, ki je včeraj z beogradskim brzovlakom prispel v Ljubljano. Kraljevska dvojica ostane na Bledu do konca tega tedna.

— Celjski Nemci se pritožijo na Društvo narodov! Novosadski »Deutsches Volksblatt« posveča vesti, da je »Deutsches Haus« v Celju definitivno prešel v slovenske roke, daljši članek, v katerem naglašajo, da je s tem usoda tega poslopja v »tuzemstvu« pač zapечатena, vendar pa stvar še ni rešena v inozemstvu, češ da se namerava jo celjski Nemci še pritožiti na Društvo narodov v Ženevi. — No, grožnja s pritožbo na Društvo narodov nas ne spravi iz ravnotežja. Svet Društva narodov ima pač drugih najnežnejših in važnejših poslov dovolj, da bi se bavilo s pritožbo celjskih nemčurjev, ki so svoj dom itak zgradili s slovenskimi novci. Nemci sicer pravijo, da so poslopje sezidali s privatnimi sredstvi, toda notorično je, da je za zgradbo prispevala mestna občina in mestna hranilnica. Do poslopja imajo torej Slovenci najmanj toliko pravice, kakor tisti Nemci, ki so si hoteli zgradbo prilastiti na prav prefrigan način, samo da bi preprečili, da bi prišla v slovenske roke. Seveda da bi bilo zanje kaj ugodno, ako bi tudi pod Jugoslavijo obdržali svojo trdnjavo v Celju, toda Slovenci bi bili pač tepci, ako bi to trpeli, ko se pač še spominjajo, kako so Nemci z njimi postopali takrat, ko so bili še neomejeni gospodarji Celjskega mesta.

— Izplačilo avstrijskih vojnih posojil. Kakor izvezo iz dobro poučenih klerikalnih virov, začne že prihodnje dni izplačevati avstrijsko vojno posojilo vsem tistim Slovincem, ki so posojilo podpisali na priporočilo škofov in duhovnikov. V ta namen se porabijo milijonski rezervni fond vseh klerikalnih denarnih zavodov in gospodarskih podjetij. Ljubljanski škof proda v to vrho obe graščini, lentvidske zavode, Jugoslovanski tiskarno in knjigarno s »Slovincem« in »Domoljubom« vred. Vsa potrebna posojila daje uredništvo »Slovincem« v Ljubljani. Nenestransko moramo priznati, da se stebra SLS res ne strašijo še tako velikih žrtev, samo, da bo stranka pri volitvah zmagnala.

— Afera vseučilišnih profesorjev dr. Ilčić — dr. Honđić se je razpravljala pred sodiščem v Zagrebu. Kakor znano, je v neki seji filozofske fakultete v Zagrebu radičevski prof. dr. Honđić žalčeval žaro proti dr. Ilčiću, a zadel dr. Ilčića ter ga tudi poskodoval na glavi. Da se zaslisi pod prisoje še nadaljne priče, med temi dekan dr. Tropšić in dr. Ilčić, se je razprava prelazila do sredi meseca februarja.

— Iz krogov poštne odpravnike nam pišejo: Ko so bili klerikalci na krmilu, so meseca avgusta večkrat obljubljali, da se zavzamejo tudi za nas uboge poštne odpravnike ter nam vsaj deloma izboljšajo naš obupen gmojni položaj. Toda obljube so ostale samo obljube. Minuli so meseci, a poštne odpravnike še vedno stradamo v besede pravem pomenu. Povejte nam, kako naj živimo s svojo mesečno plačo 430 do 460 dinarjev? Ali se je čuditi, ako pri tej prosjaški plači kdo seže po tujem denarju? Ali je kdo na svetu, ki bi se nas spomnil? Vse nade polagamo v vladno Narodnega blokal Gosp. Minister dr. Žerjav, k je Vam gotovo znan naš obupen in neznosen položaj, zavzemite se za nas, hvalčeni Vam bomo do groba.

— »Slovenski Přehted« bo zopet izhajal. Ker je bila zadnje čase od več strani izražena želja, da bi bilo treba obnoviti predvojno vseslovensko revijo »Slovenski Přehted«, se je njen dolgoletni urednik in znani slovenski prvoborilec Adolf Černy odločil, da zopet prevzame glavno uredništvo in organizacijo te revije. V vseh slovenskih intelektualnih krogih je bila sprejeta ta vest z velikim zadovoljstvom. Ten bol, ker bo prinašala revija informativne članke ne le o aktualnih slovenskih problemih, nego tudi o srednji in vzhodni Evropi. Pozdravljamo obnovitev »Slovenskega Přehteda«. In želimo iniciatorju tega umestnega sklepa obilo uspeha v delu za vzajemnost slovenskih narodov.

— Smrtna kosa. V Dolnem Logatcu je umrla gospa Marija Mežić roj. Poženel, posestnica in gostilničarka. Pokojnica je bila skrbna gospodinja in podjetna obrtnica. Njena gostilna je bila v Logatcu in v okolici na najboljšem glasu. Spoštovali so jo vsi, ki so jo poznali. Pogreb bo v soboto dne 17. tm. ob 16. na pokopališču v Logatcu. Bodi ji ohranjen blaz spomin.

— Okoli s katerim se sklicujejo sodišča neznani dediči in okle dražbe nepremičnin. Marija Pance, 70 let stara, posestnica na Viču št. 22, je umrla dne 10. decembra 1924. in ni zapustila nobenega sporočila poslednje volje. Dediči sodišče še niso vsi znani. Gosp. dr. Pavla Pance, sekundarja v ženskih bolnici v Ljubljani, postavi sodišče za oskrbnika zapuščine. Kdor hoče zahtevati za se, mora to v enem letu od danes naprej javiti sodišču in izkazati svojo dednisko

pravico. Po preteku tega roka se bo zapuščina, v kolikor so zahteve izkazane, izročila, v kolikor se to ni zgodilo, se bo državi prid zaslula. — Dne 22. januarja 1925. ob pol 9. uri dopoldne se vrši na Viču št. 22. prostovoljna javna dražba v to zapuščino spadajočih premičnin: 3 krave, mrva, slama, živila, obleka itd. Izkupilo se mora plačati takoj. Zdražbani predmeti takoj odstraniti. — Okr. sodišče v Ljubljani. 142-n

— Zanimiva razsodba o stanovanjski naredbi. Novosadsko okrožno sodišče je razpravljalo v svoji zadnji seji o ministrski naredbi, s katero se naj veljavnost stanovanjskega zakona raztegne do 1. maja t. l. Sodišče je zavzelo stališče, da tako podaljšanje nima zakonite veljave. Ker pa je v področju tega sodišča v navadi trimesečna odpoved in do sedaj veljavna pogodba potee dne 1. februarja 1925, je mogoče itak odpovedati stanovanje šele z veljavnostjo 1. maja. — Za druge pokrajine ta razsodba ni merodajna.

— Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem Žirovskim, Poljanskim in Sevkim klerikalim Dore Hartman 2618 S. Homan Av Chicago.

— Državni službi se je odpovedala učiteljica v Ljubljani, Asta Vodušek.

— Na višjo pedagoško šolo v Beograd je odšlo iz Slovenije pet učiteljev. Iz Ljubljane je odšel učitelj Ante Anzulović.

— Enajsti mednarodni stenografski kongres se bo vršil spomladi v Milanu. To dni se je vršila tam prva seja pripravljalnega odbora.

— Zarobila občina znižuje ceno plina in sicer za 50 par na kubični meter.

— Sorolaka okradel. Petrakov Abram iz Rige (Rusija) je bil rudar pri podjetju Dukič v Trbovljah. Dne 9. tm. pa je izginil iz Trbovelj. Pred odhodom je pobral svojemu rojaku Jakobu Jeremenku vso boljšo obleko. Tudi je ostal za hrano na dolgu čez 400 dinarjev.

Iz Ljubljane.

— Svarilo. Nedavno se je v Ljubljani pripetil slučaj, da je pri vojaškem skladišču vojaška straža pozvala dve civilni osebi s klicem »stoj«, ker pa se dotični osebi klicu nista odzvali, je straža streljala in je pripisovati le srečnemu slučaju da strelji niso zadeli. Radi tega opozarjamo občinstvo, da se brezpozorno pokori pozivom vojaških straž pri raznih vojaških objektih, ker bi se sicer lahko pripetila nesreča. Obenem se ponovno razglasa, da je od prvega mraka do zore vsakomur prepovedano približati se vojaškemu skladišču na razdaljo sto korakov ali bližje, ker morajo vojaške straže sicer postopati po svojih predpisih.

— Ošpice med šolsko mladino. Na nekaterih ljubljanskih osnovnih šolah so se zadnje dni pojavile ošpice. Dotični otroci so vsled tega za nekaj dni, dokler ne ozdravijo, kontumicirani. Izdane so vse potrebne oblastne odredbe.

— Lubadar se je preteklo jesen pojavil na dveh smrekah v tivolskem gozdu. Mestna občina je dala napadeno drevesa posekati in ves les odstraniti. Treba bo na spomladi ves gozd preiskati, da se lubadar zopet ne pojavi.

— Najmoderneje tlakovana cesta. Dva Nemca iz Avstrije sta si pred par dnevi ogledovala naše mesto. Ko sta stopala po

Aleksandrovi cesti in je na vse strani motrila, sta se proti tretji osebi izrazila, da je »ta cesta v vsi Jugoslaviji najmoderneje tlakovana in urejena cesta«. — Le škoda, da ni tudi vsa desna fronta še danes zazidana.

— Koncert šetjakobskega pevkega zbora in orkestra se zaradi nesporazumljenja pri oddaji Filharmonične dvorane na vrši 16. januarja, ampak 23. januarja, na kar opozarjamo ljubljansko napredno javnost. Vstopnice v Matični knjižarni. 143/n

— Dramatičen odsek Narodne Čitalnice v Šiški, vabi vse cenjene gospode in dame, kateri bi imeli veselje sodelovati pri gori omenjenemu odseku. Prijave sprejema tajnik dram. odseka Nande Ilamac, Kolodvorska cesta 15. 144-n

— Tedenski zdravstveni izkaz. V dobi od 8. — 14. tm. je bilo v Ljubljani rojenih 21 otrok (11 dečkov, 9 deklic), med temi eno mrtvorojeno. Umrla je v isti dobi 29 oseb (6 moških, 14 žensk) med temi 11 domačinov in 9 tujcev (v zavodih). Smrti vzroki so bili: 8 jetka, 4 srčne hite, 1 vnetje črevesa, 2 prirojena slabost, 1 nezgoda, 4 slučajni drugih bolezni. Izmed nalezljivih bolezni je bilo 17 slučajev ošpic in 1 slučaj škrlatke in dšuljivega kašlja.

— Pri predavanju v Jugoslovanski tiskarni je nekdo dijak Rud. Zmezu ukradel zimsko suknjo in šal. Šal je tat drugi dan na starini prodal. Lepa družba se zbira na shodih v škofovi katoliški tiskarni!

— Hudo želo je imel zvečer 12. t. m. mesarski pomočnik Jože S. iz Šiške. Želo si je gasil v gostilni »Prešernov hram« v Rožni ulici, toda odbila je »trudna, pozna ura že«, toda želo še ni bilo konec. Gostilničarka je želnega gosta lepo in resno spravljala iz gostilne, vse zaman, ker Jože je trdil svojo »Ne grem domov, ne grem domov, sem žejen premočno«. Ob triletni na 24. uro je prišel znova stražnik v gostilno in Jožetu predložil vse veljavne paragrafe, ki jasno govorijo, da nima več pravice do pivčice. Za dobrohotni pouk je Jože obetal s razniško takozvane klofute, za kar so zopet drugi paragrafi, s katerimi se bo želni Jože tudi moral seznaniti.

— Zeparil v vlakih. V zadnjem času se klatita po vlakih, ki prihajajo v Ljubljano in odhajajo od tu v razne smeri, dva nepoznana moška, ki izvršujeta po kolodvarih, kjer je gneča, žepne tatvine. Prvi je okoli 45 let star, srednje postave, okroglega obraza, svetlorjavih, na angleški način pristrizanih brk, nosi dolgo črno suknjo in sivkast mehak klobuk. Drugi je majhen, šitke postave, drobnege, podolgatega obraza, ima majhne, tudi na angleški način pristrizene temne brke, nosi črn, mehak klobuk.

Iz Celja.

— Zborovanje trgovcev se bo vršilo v nedeljo, dne 18. januarja ob 11. dopoldne v mali dvorani »Celjskega doma«. Na zborovanju bo predaval g. dr. Dobrila, tajnik ljubljanske borze in borznega razsodišča. Na zborovanju se vabijo tudi člani gospodarskih krogov iz celjske okolice.

— Celjsko kočjo pod Tovstom, katere streho je na Stefanovo jutraj uničil požar, bodo čez zimo provizorno pokrili, spomladi pa jo bo gotovo treba razširiti in povečati, da bo v vseh oziirih odgovarjala obisku izletnikov, kateri je vedno večji.

— Gremil trgovcev raznana, da se vrši v nedeljo dne 18. tm. ob 11. uri dopoldne v mali dvorani »Celjskega doma« (bivši hotel »Union«) zborovanje trgovcev in sploh vseh uvoznikov in izvoznikov. Na zborovanju bo predaval g. dr. Dobrila, tajnik ljubljanske borze, o pomenu borze in borznega razsodišča. Pozivljajo se vsi, ki se pečejo z lesno, tekstilno, kolonijalno, galanterijsko stroko, urarji, lekarnarji in osebno industrijalce, da se zanesljivo udeležijo gornjega sestanka. Nudi se s tem vsem prizadetim prilika, da natančno upoznajo ustroj te velevalne institucije in da se jim polnoma pomen in korist borznega razsodišča. Vabijo se na zborovanje tudi člani gospodarskih krogov iz celjske okolice ter se pričakuje življeja udeležba. 129/n

Iz Maribora.

— m Nemška kandidatna lista v mariborski oblasti. Dne 9. tm. so vložili Nemci pri mariborskem okrožnem sodišču svojo kandidatno listo. Nositelji liste je izdajatelj »Cillier Zeitung«, bivši nemški poslanec Fr. Schauer. Ostali kandidati so: za Brežice in Smarje: Berlig, trg. v Rogatecu (nam. Avg. Sporn, vpok. inspektor železnice); za Celje in Laško: Valter Riebl, odvetnik (nam. A. Koschier, prokurist v Hrasniku); za Dol. Lendavo: Andrej Schreiner, kmet v Kramaroveh (nam. Jurij Hampel, kmet v Fušincih); za Lutomer in M. Soboto Rud. Hötzl, pek v Apačah (nam. Rud. Mayerhofer, kmet na Sladkem vrhu); za Konjice: Fr. Possek, graščak na Pogledu (nam. K. Wesenschez, mlinar v Konjicah); za Maribor, desni breg: J. Katz, posestnik v Slov. Bistrici (nam. J. Strak, ključavničar v Mariboru); za Maribor levi breg: dr. L. Muhleisen, odvetnik (nam. Fr. Girmayr, posestnik v Lajtersberku); za Mozirje in Slovenjgradec: Hans Schuller, hotelir v Slovenjgradu; (nam. Hartvik Schöber, poslovodja v Marenberku); za Ptuj: Valar. Spruschna, mehanik, (nam. Josip Fürthner, pek, oba v Ptuj); za Ormož: J. Stendie, pos. v Ptuj, (nam. O. Kossler, posestnik v Ormožu); za Prevalje: E. Osslander, graščak v Guštanju (nam. H. Skoff, delovodja v Ravnah). — Kakor vidimo niso mogli Nemci v svojih vrstah najti niti kandidatov, temveč si morajo pomagati z renegati. Tako je bil n. pr. Berlig svoje dni vodja Slovencev v Rogatecu, predsednik Čitalnice itd.

— m Umrla je ga. Amalija Lavtar, vdova po šolskem svetniku Luki Lavtarju. Pokojnica je bila tašča velikega župana g. dr. Pirkmajerja ter je dosegla starost 76 let. Bila je izredno blaga gospa, priljubljena in spoštovana v vseh krogih. Blag ji spomin!

— m Profesor Ribarič je zaradi znanega nastopanja po gostilnah odložil predsedstvo družnice Jugoslov. Matice, toda le za časa volitev.

— m 600 revnih otrok je obdarilo za božič v Mariboru Podporno društvo za revne šolarje. Skupna vrednost daril znaša 125.000 dinarjev, ki so jih prispevali poleg mestne občine razni dobrotniki mladine.

— 844 strank brez stanovanj je bilo v Mariboru na koncu leta 1924.

— m Marlonetno gledališče osnuje mariborski Sokol v Mestnem kinu.

— m Veliko novo palačo zgradi Pokojninski zavod na Trgu kralja Petra.



Danes ob 7¹⁵ je umrl prvi slovenski direktor pošte in telegrafa za Slovenijo

dr. Janko Debelak

Velikega organizatorja poštne službe ohranimo v najboljšem spominu.

V Ljubljani, dne 15. januarja 1925.

Poštno osebje v Sloveniji.

Gospodarstvo.

Mednarodna finančna konferenca.

V Parizu so se sestali finančni ministri mednarodnih držav, da razpravljajo o aktualnih gospodarskih in finančnih problemih, ki teže evropske narode in ovirajo njihov kulturni razvoj. Kakor smo kratko že poročali, je bil dosežen na konferenci popoln sporazum. Gre v prvi vrsti za reparacijsko vprašanje v zvezi z Dawesovim načrtom in za pereči problem mednarodnih dolgov. Ker se o tej konferenci mnogo piše, si hočemo ogledati v glavnih potezih program njenega dela.

Na dnevnem redu konferenca je bilo kot prvo vprašanje ilkvideanca Poruhirja. Zavezniška akcija v Poruhirju je prinesla v reparacijsko blagajno približno eno milijardo 250 milijonov frankov kosmatega dobička. Ali francoska vlada in druge zavezniške države so vložile v to podjetje svoj kapital, vložila so in zahtevajo, da dobe od kosmatega dobička svoj odgovarjajoči delež. Tako bi se francoski in belgijski dobiček znatno skril, kar seveda ni v interesu teh dveh držav. Francija in Belgija stojita na stališču, da jima pripada pravica do odškodnine za vzdrževanje vojaštva, komisijski itd., češ, da okupacija Poruhirja ni bila okupacija, nego gospodarska eksploatacija. Angleži in Italijani se temu protivijo, češ da je bila ta akcija čisto navadna okupacija in da je treba čisti dobiček pravično razdeliti.

Druga točka je bila vprašanje restitucij. Kakor znano, so odpravili Nemci med vojno iz okupiranih krajev stroje, vagoni, lokomotive in drugo imetje, ki bi jih morali sedaj v celoti povrniti. Del tega ugrabljenega imetja so vrnili v naravi, drugi del se je pa med vojno tako obrabil, da ga bo treba nadomestiti z denarjem. Teh restitucij pa ne smemo izločiti z reparacijskim. Zato si zavezniki tudi niso na jasnem, da-li imajo restitucije prioriteto ali ne. Reparacijska komisija o tem problemu sploh ni sklepala. Vprašanje je zelo važno, ker govori Dawesov načrt o vseh nemških obveznostih sploh. Če bi torej priznali restitucijam prioriteto, bi s tem odgodili inkasiranje za one države (Angleško in Ameriko), ki jim Nemčija nima kaj restituirati.

Tretje vprašanje se tiče belgijske prioritete. Belgija je svojo prioriteto — 2 milijardi — že prejela. Sedaj hoče imeti še 8 odstotkov reparacij, in sicer od obroka, ki zapade po Dawesovem načrtu v avgustu. Druge zavezniške države se protivijo njeni zahtevi in pravijo, da dobi svojih 8 odstotkov šele takrat, ko izplača Nemčija njim reparacije. Belgija bi morala torej čakati 15 do 20 let, ker dobe zavezniške države šele takrat svojih 25 milijard po Dawesovem načrtu. Ali njeno gospodarsko življenje jo sili vstrajati na takojšnjem izplačilu in zato je pripravljena popustiti 2 odstotka.

Četrta točka dnevnega reda je bilo vprašanje belgijskih vojnih dolgov v inozemstvu. Nemčija se je obvezala namrjam zaveznikom, da prevzame vse vojne dolge, ki jih ima Belgija v Ameriki, Angliji in Franciji. Ti dolгови, ki ne spadajo v reparacije, predstavljajo slični problem, kakor restitucije. Tudi tu gre za temeljno vprašanje, da-li imajo dolгови prednost pred reparacijami ali pa morajo biti likvidirani šele po izplačilu reparacij. Na razdelitev reparacijskih plačil po Dawesovem načrtu ima rešitev tega problema slični vpliv, kakor rešitev vprašanja o restitucijah.

Zadnja točka dnevnega reda je bilo vprašanje ameriškega deleža pri Dawesovih izplačilih. Od vseh veseli se samo Anglija upira ameriškemu predlogu, da naj dobi Amerika iz reparacij po Dawesovem načrtu odškodnino ne le za okupacijske stroške, nego tudi za vso vojno škodo. Angleška naglašava, da Amerika ni sklenila z Nemčijo separatnega miru in da se torej ameriške reparacije zaveznikov nič ne tičejo. Amerika pa pravi, da je njena pravica nepobitna, ker je po londonskem protokolu obseženo v Dawesovem načrtu vse, kar mora Nemčija plačati. Francija, Italija in Belgija so se pridružile ameriškim argumentom, ker zahtevajo v tem slučaju enakopravnost. Do sporazuma pride menda tako, da Amerika popusti glede odškodnine in toliko, da se ji izplača v 24 letih in ne v 12, kakor je prvotno zahtevala.

To je v glavnih potezih oficijelni program mednarodne finančne konferenca. Tu ne gre toliko za temeljne probleme, kolikor za finančno-tehnične, glede katerih se morajo zavezniške države slednjim sporazumeti, drugače ne pridejo nikoli do reparacij. Brzotjav je prinesel vest, da je bil dosežen med zavezniki finančni ministri popoln sporazum. Tako bi storila Evropa v pečem reparacijskem problemu nov važen korak dalje, in če se je res posvetovali odstraniti razmeroma neznatne difference med poedinimi zavezniki državami, bo imela ta konferenca za konsolidacijo evropskih gospodarskih razmer še važnejše posledice, nego nedavna uspešna posvetovanja v Londonu.

PRODARSKO AKCIONARSKO DRUŠTVO »OCFANIA« BEOGRAD.

Na temelju ovlaštenja R-dovitog Glavnog Zbora Akcionara od 25. Junja 1924. Upravni je Odbor odločil da za sada povisi akcionarsku Glavnico na:

Dinara 16.000.000.— na Dinara 20.000.000.— izdanjem 10.000 novih akcij u nominalni od Dinara 400.—, te od Br. 40.001 do Br. 50.000, sa pravom na dobitak od 1. Januara 1925, uz sljedeće uvjete:

1. Sadašnjim akcionarima pripada pravo opcije i to za svake 4 (četiri) stare po jedna nova akcija, uz cijene od Dinara 400.— svaka.
2. Subskripcija počima 15. Januara a svršava 31. Januara 1925., a vrši se: na Sušaku: kod Društvene Blagaine te kod Banke i Stedione za Primorje; u Beogradu: kod Jadransko-Podunavske Banke; u Zagrebu: kod Srpske Banke te kod Filiale Jadransko-Podunavske Banke; u Ljubljani: kod Filiale Jadransko-Podunavske Banke; u Splitu: kod Filiale Jadransko-Podunavske Banke; u Dubrovniku: kod Filiale Jadransko-Podunavske Banke; u Trieste: kod Živnostenske Banke te kod Banca Nazionale de Credito; u Fiume: kod Banca e Cassa di Risparmio del Littoral.

3. Upišane nove akcije imaju se odmah pri subskripciji potpuno unaviti, a o uplati izdati će se privremena potvrda (Medijumotica), dok će se same akcije uručiti akcionaru kasnije, uz povrat potvrde o uplati.

4. Akcionari, koji ne izvrše pravo opcije u roku gore označenom, smatraće se da su se odrekli tog prava, dočim će Upravni Odbor odlučiti u pogledu preostalih akcija.

5. Svi akcionari i oni koji ne vrše pravo opcije, pozivaju se, da ovom prilikom polože kod gore spomenutih blagajna sve stare akcije, u svrhu izmjene sa novim izdanim istih, koje će u pojedinom komadu glasiti na 1.5 i 25 akcija.

Za predane akcije izdati će se Pologovna Potvrda.

Naročitim oglasom hiti će se javljeno kada će akcionari moći podignuti akcije novog tiska, uz predočenje izdane pologovne potvrde.

Beograd, dne 12. Januara 1925.

140/m

UPRAVNI ODBOR.

—g Narodna banka na Sušaku. S 1. januarjem je začela poslovati na Sušaku agencija Narodne banke. Agencija je poverila novčenu zavodu Banke i štediona za Primorje.

—g Promet v Trstu meseca novembra je značil: uvoz po kopnem 1.497.635 kvintalov, uvoz po morju 1.582.416 kvintalov; izvoz po kopnem 1.118.002 kvintalov, izvoz po morju 820.024 kvintalov. Skupnega prometa 5.018.007 kvintalov. Novembra 1913. je bilo prometa 5.093.715 kvintalov. Torej je bila v novembru 1924. dosežena kvota 98,1% prometa v zadnjem predvojnem letu. Z decembrom vred bo lanskega prometa v

Trstu okoli 57.000.000 kvintalov, to je 94% pristaniškega gibanja iz 1913.

—g Potovanje ruskih industrijalcev na zapad. Predsedstvo vrhovnega sovjeta za narodno gospodarstvo je sklenilo poslati več industrijalcev v zapadne evropske države, da prouče tam industrijško delovanje. Ruski industrijalci posojijo Anglijo, Francijo, Nemčijo, Italijo, Češkoslovaško in Avstrijo.

—g Za eksploatacijo gozdov in gradbo železnice v Črni Gori se poteguje skupina francoskih finančnikov. Sodeloval bi pri tej akciji tudi neki večji jugoslovanski denarni zavod!

zveneti pri udarcu po isti struni in bo morda zvenel, če udarimo po neki drugi struni. Z drugimi besedami: vsaka nota klavirja pošilja svoje tresljaje kozarom, vsak kompik teh tresljajev skuša prisiliti kozarac, da odgovarja čemu zazvemu, ali vsi tresljaji ne dosežejo svojega cilja.

—300 radio-valovi se širijo z enako brzino —300.000 km v sekundi. Če delimo to število tresljajev radio-valov, dobimo tako zvano dolžino teh valov. Če hočemo slišati, kaj nam pošilja oddajna postaja, moramo preprečiti električni energiji radiovalov, da bi čisto izpreminjala njihovo smer, obenem pa znati število njihovih tresljajev. Na ta način napeljeno radio-valove iz regulacijskega parata v detektor. Vporaba katodne žarnice mesto detektorja ima v primeri s kristalom važno posebnost. Dočim gre energija radiovalov skozi kristal neposredno v slušalo, izrabljamo katodna žarnica svojo energijo, da vpliva na silnejši vrh energije, ki daje s svoje strani pogon slušali. S tem je v kratkem povedano, zakaj rabimo katodno žarnico za radio-valove in večje razdalje. Katodna žarnica daje namreč glasnejše signale, nego detektor s kristalom.

Tajnost varšavske trdnjave.

Pred dobrim letom je prišla v Varšavo izredno lepa Nemka Margot Madan, ki se je izdajala za privatno učiteljico nemškega jezika. Kmalu je imela veliki krog uencev ter si držala moderno urejeno stanovanje.

Največ je bila lepa Margot v družbi poljskih oficijev. Najljubši pa so ji bili častniki generalnega štaba. Vsak dan je bila na obisku v trdnjavi, vsled česar je zbudila pri politični policiji sum, da je mednarodna vohunka, zato so jo zapirali, dasi ni bilo proti njej direktnih dokazov.

K načelniku politične policije je takoj po aretaciji prišlo pet višjih oficijev generalnega štaba, ki so izjavili, da prevzamejo popolno jamstvo za »učiteljico«, češ, da je nedolžna. Kapitan Z. pa se je predstavljal za zaročenca zaprte in izjavil, da je njegova nevesta popolnoma krivično osumljena.

Na podlagi vsega tega je policija Nemko izpustila. Če prihodnji dan pa je prišel dnevnik »Gazeta poranna« senzacionalno razkritje, da je Margot nevarna vohunka, ki dosega svoj namen na ta način, da ima intimne zveze s poljskimi oficiji, da zahaja podrine in ponoči v trdnjavo, da so se trije oficiji generalnega štaba zaradi nje usmrtili.

Nemka bi se bila morala vsak tretji dan pri policiji javiti. Ko je po treh dneh ni bilo blizu, je policija poslala agenta v njeno stanovanje, ki pa je bilo za klenjeno. Polcija je stanovanje nasilno odprla, toda Nemke ni bilo nikjer. Na mizi so našli Nemkino pismo na kapitana Z. V pismu poroča kapitanu, da vsled težkih obdolžitev ne more več živeti ter gre prostovoljno v smrt. Nadalje so našli obširno nimo korespondenco z raznih armad, kakor nemške, francoske, angleške in japonske. Razum tega se je našlo ukradenko dovoljenje poveljnika varšavske trdnjave, da sme Margot vsak čas vstopiti v centralni arsenal poljske armade.

Med hišno preiskavo je došlo pismo Margotine matere iz Gdanskga, ki hčerji svetuje, naj brž zapusti Varšavo, ker ji grozi nevarnost.

Kmalu po hišni preiskavi je policija našla na železniškem mostu ustreljeno žensko, v kateri so spoznali pobeželo Nemko. Pri njej so našli pač veliko svoto denarja, toda nobenih dokumentov. Blizu ustreljene so našli vojaški samokres, kakršne imajo le oficiji generalnega štaba. Dogodek je še popolnoma neposajnen.

* Družljivi milijonar. V Luganu (Italija) se mudi že dalje časa sloveč milijonar iz Kanade Mac Malley of Odhley, ki je postal daleč na okrog popularen zaradi svoje darežljivosti. Kogarkoli sreča na cesti, ki napravi nanj vtis revščine, ga takoj obdari. Tako je tudi nedavno srečal skromno obleženo staro žensko, ki se mu je zasmilila. Pristopil je k njej ter ji stisnil zlatnik v roko. Toda kako je milijonar ostrmel, ko je starka njegov dar odklonila ter se mu obenem predstavila kot princezinja Viktorija, sestra angleškega kralja.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.

Odgovorni urednik:
VLADIMIR KAPUS

To in ono.

Zagrebska grofica z belo rožo.

Literarnemu, glasbenemu in kinematografskemu svetu je poznana »Gospa s kameliom«. V Zagrebu pa poznajo tudi »Gospo grofica z belo rožo«. Njeno življenje je zelo pisano, bizarno in polno raznih pustolovčin. Gospa z belo rožo je bila hčerka nekega marljivega zagrebskega obrtnika. Iz navadnega življenja se je skočila v svet pustolovstva in vselej razkošja. Mirno, tiho meščansko življenje je zamenjala z vikarnim, veselim in razpisnim pustolovstvom. Biografija te grofice z belo rožo je razpisna. Nič znanega izza mladih dni. Mladost se poroči. Mož je postal med vojni poročnik. Padel je v vojni. Žena je nato začela karijero pustolovke. Nekega dne je vstopila v razkošno hišo nekega boxataša kot negovalnica, gospodarica in vdova po kapetanu. Govorila je bogatašu o svoji odlični reditni. Pri njem je »gospa z belo rožo« žela le malo časa, ker je bil sitnež. Pa je gospa izginila, so šle z njo tudi gotove dragocenosti.

Nekega dne se je nenadoma pojavila zopet v neki ugodni hiši ter se tam predstavila za grofico Padovsko Clane te rodobine je povabila v neko restavracijo ter jih bogato pogostila. Ko je bilo treba plačati, je grofica z belo rožo izginila...

Pri neki priliki se je grofica spoznala z mlado služkinjo, ki je imela 4000 Din. prihranjenih in založenih v hranilnici. Grofica jo je takoj angažirala za svojo prvo sobarico in ji obljubila sijajno brezskrbno bodočnost. Pravila ji je, da jo iz Zagreba odpelje na svoje velike posestve v Sremsu, kjer ji bo zagantirala dosmrtno udobno življenje. Služkinja ji je izročila hranilno knjižico. Naravno, da je grofica z belo rožo, ki je bila trenutno v denarnih zadržkih, realizirala knjižico in nekaj dni prav veselo živela s svojimi prijatelji. Sirota služkinja se je tolažila: »Kie mi bo denar boljše shranjen kakor pri tej dohri in fini gospe grofici?« Grofica je res dobro spravila denar, tako da ga služkinja nikdar več ne dobi.

Nekega lepega dne se je grofica, oblačena precej demimondsko in v bel rožo v gumbnici, spoznala z zagrebskim elegantom. Razpel se je živahen razgovor in rezultat je bil, da sta odjadrala v zagrebsko okolico, v znane Svesvete. Dolga je bila njita pot. Pride človek tja v poldrugi uri, toda dve ljubici in veselo živci dušici ste rahli do tja kar tri dni in tri noči. Ustavljala sta se povsod, od koder so dočeli sluhopojni glasovi muzike in kjer je »borek roko ven molila«. Končno sta prišla v Svesvete. Mladi gospod je pustil svojo grofco pri nekem svojem znanu z izgovorom, da gre v Zagreb in da se kmalu vrne z avtomobilom. V njegovih odsotnosti je grofica naročevala najfinišje jedila in pijače. Hišna gospodinja je z veliko vnetostjo stregla mladi grofici. Pili, pili in pekli so noč in dan. Bil je pravi praznik, tak, kakor ga določajo veselimi »Horvatom« samo znani »križevski« statuti, ki predpisujejo veseljakom gotove ceremonije, če ga pijo in se veselo v krogu svojih vinskih pijačev in pijačic. Med domačimi zahvami je grofica na dolgo in široko pravila o svojih lepih in obširnih posestvih in vilih tam doli v Sremsu, o svojih dehtinah in vlogah pri »Prvi hrvatski študijski« končno, da je v temnem sorodstvu z grofovsko rodbino Kulmerjev. Domačini niso vedeli, kako naj bi visoko gospo častili in gostili. Grofica se je začela jeziti in vznemirjati, ker njeneža častilca ni bilo od nikoder z avtomobilom. V stiski je končno sklenila, da pošlje nekoga tja v mesto h hranilnici po denar. Napisala je nekak ček in pozvala domačina, da gre po denar. Naravno, da je moral domačin pri hranilnici

blagajni oditi praznih rok, ker ček ni bil pravljen. Pozneje je grofica gospodarja tako daleč spravila, da ji je posodil denar za modernejšo toaletto, češ da gre samo do »štedionice« in da tam pošteno ozmerja re-marne banke in uradnike.

Z razdrapanimi živci je končno po inse-ratih pričela korespondenco z nekim trgovskim sodnikom. Opisovala mu je svoje romantično življenje, kako jo obkrožilo visoke dvorne domne, kako se ji klanjajo kavalirji, toda ona je nesrečna in sita teza razkošja in bogastva, želi si moške, pošteno opore, ki bi ji znala večje upravljati in gospodariti na nje posestvih. Ljubavni roman s trgovskim sodnikom bi še dalje trajal, da ni posegla vsem policiji, ki je »grofico z belo rožo« aretirala radi mnogostevnih pustolovčin in sleparij. Sedaj grofica — drugače s plebejskim imenom Julijana Crnokrak — premišljuje svoje avanture v sodnih zaporih...

Nekaj o radio-aparatih.

Elektromagnetni valovi, ki jih pošilja oddajna postaja, obstoje iz močnega osnovnega vala. Ta val nastane v oddajnem aparatu in se modulira tako, da odgovarja zvočnim tresljajem človeškega glasu, muzikalnega instrumenta itd. Valove, ki se širijo po ozračju z brzino svetlobe, si lahko predstavimo če primerjamo osnovni val z ogromnimi morskimi valovi, modulirajo pa z neznatnim gibanjem vode na grebenih teh valov. Ti valovi dobivajo električno energijo od generatorja, ki daje tok. V enih časovnih presledkih izpreminja ta tok svoje smer. Telefon ali aparat na oddajni postaji ne more funkcionirati s pomočjo takega toka in zato je končni in edini cilj sprejemne postaje ta, da ujame s pomočjo teh dveh pripravi zvok, ki jih človeško uho lahko sliši. Če imamo anteno s kristalom ali s katodno žarnico, služi vsak njen sestavni del temu cilju. Zato mora biti antena v takem stanju, da lahko transformira nestanovitni tok takni, da dobi stalni tok, ki gre neprestano v eni smeri.

Sprejemna postaja obstoji iz štirih osnovnih delov: 1.) Aparat, ki sprejema elektromagnetno energijo radio-valov. Ta obstoji iz antene in žic, ki so zvezane z zemljo. Med anteno in žicami, po katerih gre električni tok, je zrak, in zato tvorita oba pripomočka kondenzator. 2.) Aparat, ki pripelje v anteno osnovni val z opredeljenim številom kolebanj in odbija valove drugačne hitrosti. Ta aparat regulira radi-valove. 3.) Aparat, ki spreminja nestanovitni tok radio-valov tako, da jih človeško uho lahko vjame. Imenuje se detektor in obstoji iz kristala ali katodne cevi. 4.) Instrument, ki izpreminja električne toke v slišne zvok. To je navadno slušalo, katero si obesimo pri radio-koncertu na glavo.

Vsi radio-valovi, ki prihajajo do gotove antene, skušajo prodrati v dotični sprejemni aparat. Zato je čisto zelo težko urediti sprejemno postajo tako, da bi sprejemala samo zaželjene valove in odbijala vse druge, ki se aparatu po nepotrebnem vsiljujejo. Dovolj močni radio-valovi, ki prihajajo skozi ozračje do antene, jo skušajo prisiliti, da sprejme njihove tresljaje. Ta vrsta električnih tresljajev se seveda močno razlikuje od tresljajev strune. Zato, da sprejme anteno potrebne valove in odbije nepotrebne, je treba dobaviti ali odvzeti sprejemnemu aparatu gotovo električno svojstvo, kar lahko primerjamo z vsakdanjim pojavom, ki ga opazujemo pri klavirju. Če stojimo namreč v bližini klavirja prazen kozarec ali steklena vaza, se sliši od nje med igro enak muzikalni ton, kakor od klavirja. Če pa muzikamo v kozarec malo vode, neha

Ed. Rice Burroughs:

„Tarzanov sin“

Ko se je tako okrenila, je lovec mogel jasno razločiti obrise njenega obraza. Njegove oči so se v začudenju razširile. Toda njegova pozornost je morala biti obrnjena na levo, ki je bil besno razdražen ter se ponovno pripravil na napad. Lovec je ponovno nameril, da izstrelji. Toda obotavljal se je. S strelom bi mogel morda dekle rešiti. Ali se je obotavljal zato, da jo lev raztrga? Ali je hotel, da ga ona ne zapazi? To drugo je moglo biti edini vzrok njegovega obotavljanja, ker je neprestano držal prste na prožilnik svoje puške in tako vedno mogel izstreliti in uničiti življenje kralja roparskih živali.

Mož je z lovskim pogledom videl deklin beg, s katerim se je hotela rešiti pred levom. Samo eno ali dve sekundi je potrebovala do drevesa, ki naj ji reši življenje. Moški je držal ves ta čas puško, pripravljeno na izstrel. Ko se je lev prist zdelo, da se dekletu beg ne posreči, je lovec hrip narahlo pritisnil na prožilca, toda v tem hipu je dekle doseglo drevo in se po navzdol viseči veji povzpelo navzgor. V istem hipu se je proti njej zakadil lev, toda urna Meriem je hitro plezala kvišku in tako komaj, komaj ušla ostrim krempljem razdražene živali.

Mož se je zadovoljno oddahnil in puško položil k nogam. Gledal je, kako dekle raz drevo žali,

rjovečega in razljudenega leva, ki je begal okoli drevesa. Meriem se je nato pričela oddaljevati v gozd. Lev je vstrajal še dobro uro pri napadališču. Lovec bi ga lahko še stokrat ustrelil. Zakaj tega ni storil? Ali se je morda bal, da bi strel zbudil dekletovo pozornost in bi se vrnila?

Končno je Numa, rjoveč in tuleč, ponosno zgnil v gozdu. Lovec je zlezel iz umetnega trnjevega grmičevja in čez pol ure je vstopil v malo taborišče, ki je ležalo skrito v globini pragozda. Peščica črncev, ki so bili očitno njegove sluga, ga je pozdravila z neko černo brezbriznostjo. Bil je to veliki ogromni moški modrih las in z dolgo polno brado. Čez pol ure pa se je tako popolnoma spremenil, da ga ni bilo več poznati. Dolga polna brada je izginila: bil je gladko obrit.

Njegovi črnci so ga začudeno opazovali. »Ali me more kdo spoznati?« jih je vprašal. »Niti hijena, ki Te je porodila, o Bwana, bi Te ne spoznala!« je rekel eden izmed njih.

Mož je dvignil pest na črnca, toda ta dečko, ki je imel že dolge in žalostne izkušnje s svojim gospodom, se je hitro odmaknil in izginil, predno je mogel biti kaznovan za svoje grebe.

POGLAVJE XVII.

Snubitev gospoda Morisona Baynesa.

Meriem se je vrnila k drevesu, na katerem je pustila svoj plašč, nogavice in čevlje. Vesel sprev je prihajal iz njenih ust, ki pa je naglo utihnil; opazila je, da je drevo polno šimpanzev, ki veselo raznašajo in si delé njeno lastnino. Šimpanze predi-

njo niso kazali nobenega strahu. Pokazale so svoje zobovje, renčale in godrnjale. Zakaj bi se tudi bale te male neznatne Tarmagani? Za to ni bilo prav nobenega povoda.

Po ravlini, ki se je razprostirala za pragozdom, so se Bwanovi gostje vračali z lova. Šli so v razprostrti vrsti v upanju, da na povratku na ravlini prepeče še kako žival. Gospod Morison Baynes je šel po poti, ki je vodila blizu pragozda. Ko je iskal živali in z očmi krožil po neravni, z grmičevjem poraščeni planoti, je njegov pogled nenadoma obstal na živali, ki je ležala tesno poleg goščave na kraju planote.

Ni premišljal dolgo in s svojim konjem usmeril naravnost k temu napol skritemu stvoru. Bilo je že predaleč, da bi s svojimi neizvežbanimi očmi mogel razločiti, kakšna žival je to, toda ko je prišel bliže, je ugotovil, da z grmičevju leži koni. Že je hotel pot nadaljevati, ko je prital pozoren na dejstvo, da je konj osedlan. Zajahal je čisto blizu. Da, žival je bila osedlana. Gospod Morison Baynes je bil radostno presenečen, zakaj spozna! je, da je konj last njegove družine Meriem, v kateri konjbi je preživel že toliko prijetnih trenutkov. Toda Meriem ni bilo nikjer. Razgledoval se je naokoli. Najbrže je bila v gozdu. Pri tej misli se je nekoliko prestrašil, ker ga je obšla nalajna groza, ako je dekle odšlo samo brez orožja v džunglo, ki je zanj pomenila neznane in strašne kraje, v katerih človeku neprestano grozi strašna smrt. Skočil je s konja in ga pustil poleg Merieminega ponija, sam pa se je peš napotil v džunglo. Upa! je, da je

Meriem izven vsake nevarnosti in zato jo je hotel s svojim nepričakovanim prihodom presenetiti. Toda ni hodil dolgo, ko je na nekem drevesu zaslišal čudno vskrike. Ko je prišel bliže, je videl veliko tulpo šimpanze, ki se je morala nad nelo st arjo zelo vznemirjati in razburjati. Ko je prišel še bliže, je razločil, da ena od opic v svojih rokah drži jahačo plašč, dočim ima druga čevlje in nogavice. Krce mu je zastalo in v duhu si je predstavljaj, kaj se je lahko zgodilo v Meriem.

Po vseh okoliščinah sodeč, so šimpanze Meriem ubile in sedaj si delé obleko, katero so ji strgali raz telo. Gospod Morison Baynes se je tresel po vsem životu in mraz ga je obšel.

Morison Baynes je bil odločen, da zakliče, ker je upal, da Meriem morda vendar le ni ubita in da se mu odzove. Nepričakovano pa jo je zagledal sedeti na drugem drevesu v neposredni bližini šimpanz, ki proti njej renče in blebetajo neko neznanu čudno govorico. V svoje veliko začudenje je opazil, da se je dekle po veji prav tako razklenila, kakor opice, nato pa urno in ročno preskočila na drugo drevo in hitela k šimpanzam. Ustavila se je nekaj korakov od najbližjega šimpanza.

Lovec je že vzdignil puško, da odstreliti to ogabno in ostudno zver, ki je Meriem grozila s svojimi močnimi rumenimi zobmi. V tem hipu zasliši deklin glas. Čudno, da mu ni puška padla iz rok, zakaj to, kar je prihajalo iz nežnih deklinih ust, ni bila ljudska govorica, marveč neki čudni jecajoči glasovi, s kakršnimi so preje blebetali šimpanze.

Mali oglasi, ki služijo v posredovalno in socialno namene obdajata, vsaka beseda 50 var. Najmanjši znesek Din 5.

MALI OGLASI

Zenitva, deseterina ter vsi drugi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10

Službe

Kontoristinja, tudi začetnica, se sprejme. — Ponudbe pod »Začetnica/128« na upravo »Slov. Naroda«.

Zastopnika, ki je v Ljubljani po kavarah, gostilnah, delikatesnih trgovinah dobro vpeljan — išče tvornica šampanjca in desertnih vin. Ponudbe pod »Zastopnik« na »Publicitas« d. d. oglasi zavod Ljubljana, Selenburgova ulica št. 7, II. nadstropje. 136

Iščemo zanesljivega, treznega moškega, po možnosti kovinarja, ki se razume do bro na bencin-motor. — Mesto je stalno; plača dobra. Nastop takoj ali po dogovoru. — Ponudbe na »Publicitas« d. d. Ljubljana, Selenburgova ulica 7/II. pod »Sigurno«. 138

Boljša gospodična želi mesta pri samostojnem gospodu kot gospodinja. Vajena je vseh h gospodinjstvu spadajočih del; gre tudi k otrokom kot vzgojiteljica. — Ponudbe pod »Boljša gospodična/127«.

Vdova, inteligentna in simpatična, srednje starosti, perfektna v gospodinjstvu in kuhinji, ugodna družica — išče mesta pri starejšem samostojnem gospodu ali gospodi. — Ponudbe pod »Osamljena/122« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Uradnik, večjo agenturo, z dobriki bi samostojno vodil mi zastopstvi, se sprejme. Razpolagati mora s primerno kavicjo in biti po vseh trgovinah v Ljubljani vpeljan. Pismene ponudbe pod »Agilena« na »Publicitas« d. d. oglasi zavod, Ljubljana, Selenburgova ulica št. 7, II. nadstropje. 137

Natakar,

oziroma dve natakari z dobrimi spričevali — se sprejmo za kavarno. — Osebnostne ponudbe na upravo hotela »Union« v Ljubljani. 119

Industrijsko podjetje išče izprašanega **e'ktromonterja,** ki je več vseh popravil žagarskih strojev. — Ponudbe z navedbo dosežanj službovanja sprejema uprava »Slov. Naroda« pod »Monter/37«.

Prodaj

Maska harle'rin naprodaj za 125 Din. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 118

Dva kožuha, kratka, modre barve — ugodno naprodaj. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 107

Lesena baraka

tik trafike na državnem kolektorju v Šiški — se prodaja. Ogleda se lahko v petek in soboto med 3. in 5. uro popoldne in v nedeljo med 10. in 12. uro popoldne. 133

Postelja, kompletna, skoraj nova, po ugodni ceni naprodaj kakor tudi kratka zimski spalnica. Poizve se: Kopalniška ulica 2, Trnovo. 132

Razno

Strojno pleten'e Pred Skofijo III. — Prevzema v dolo vsakovrstne nogavice, kakor tudi podpletanje. Cene solidne! 14/L

Perje, kokošje, račje in gosje, puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni — trdka E. Varda, Čakovc. 52/T

Ku'm

Lisičje kože

in drugih divjačin — kupuje vedno D. Zdravčič, trgovina usnja, Ljubljana, Florijanska ulica št. 9. 10/L

Pozor!

Plašjem najbolje stare obleke, čevlje in nohištvu. Dpisnica zadostuje: pridem na dom. — Dramé Martin, Gallusovo nabrežje 29, Ljubljana. 106

Ne remičnin

Dve trgovski hiši v trgu Slovenije, pripravni tudi za vsako drugo večjo obrt, naprodaj. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Trgovska hiša/131«.

Klavirje

uglašuje in popravlja solidno in točno ter gre tudi na deželo. **Feliks Povše** Ljubljana, Tržaška 45. Tel.

RIBJE OLJE

pristno norveško za oslabele otroke in odrasle — priporoča 153/T

lekarni dr. G. Piccoli LJUBLJANA Dunajska cesta

Na prodaj

radi preureitve trgovine po izredno nizki ceni dva kompletna trgovska portala za manufakturno ali sicerjko trgovino vsak ima po dve izlozbi in eno vrata, velikost izlozbe nekje 15 x 230 cm. Debelost stekla 7 mm. Cel portal vel k 3 x 5 m z roletami. Dalje ena vrsta in dve kompletni izlozbi z železnimi vrati ter kamnitimi bangarji. Pripravno za trgovino ali salatišče na deželi. Vse v d. brem stanin. Malo rabljeno. Ogleda se lahko vsak dan na licu mesta pri Ljnciju Andrašcu, Kranj.

Proda se

makulturni papir

kg a Din 6.—

v upravi »Slovenskega Naroda«

Plesne čevlje

iz brokata, svile, atlasa in lakaste, preje 500 Din, od danes naprej samo 330 Din. Velika izbira svetovnoznanih F. L. Popper čevljev. Dobilo se samo pri

Kosta Vukoštinović, - Ljubljana - Maribor

Prager Presse

za Jugoslavijo.

Ta najbolji informiran in najbolj razširen dnevnik v Češkoslovaški republiki in v tužini stane za kraljevino SHS (radi znižanja poštnega tarifa) samo Din 40.— mesečno.

Najboljše trgovske in obrtniške informacije i. t. d. držav Male Antante.

Inserirajte v »Slovenskem Narodu«!



141

Potrjim srcem javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nam je preminula po daljši mučni bolezni, prevedena s tolažili sv. vere naša neopazna mati, stara mati, tašča in teta, vdova gospa

Marija Meze roj. Poženei

posestnica in gostilničarka v Dol. Logatcu.

Pogreb predrage pokojnice se vrši v soboto dne 17. januarja 1925 ob 4. popoldne na tuksanje pokopališče.

Dol. Logatec, dne 15. januarja 1925.

Žaljoča rodbina Černe.

Gledališča, društveni odri itd.

V. SKRUŠNÝ, dekoracijski slikar, Narodni gledališči v Ljubljani, sprejema naročila.

Knažova ulica, slikarski atelje.

Čilski soliter.

V januarju—februarju pride z direktnim brodom iz Cile na Sušak transport solitra za balkanske in okolne države. Drugih direktnih transportov iz Cile v teku tega leta ne bo več za jadranske luke. Vsled tega in ker je to neposredna pošiljatev, ki jo pošilja direktno proizvajalci solitra (Firme Baburizza i Comp.) brez nikakih posrednikov, je izključena vsaka možnost, da se na Jadranskem primorju zamore dobiti soliter na kak drug način pod ugodnejši pogoji.

Radi informacij o cenah in pogojih prodaje se je obrniti na

g. Ivi Ceriniću, Karlovac (Hrvatska)

7918



Potrtega srca in v najgloblji tugi javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš ljubljani soprog in oče, gospod

ANTON VERBIČ

trgovec in posestnik

danes zjutraj ob 7. uri po kratki mučni bolezni v 52. letu starosti, preveden s tolažili svete vere boguvdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v četrtek, dne 15. t. m. ob 3. uri popoldne.

Sv. maša zadušnica se bo brala v petek 16. t. m. ob pol 8. zjutraj.

Sevnica, dne 13. januarja 1925.

Žaljoča žena in otroci.

121

Zahvala.

Oh prerani in prebriski izgubi našega ljubljene soproga, očeta, sina, brata, svaka in strica, gospoda

Viktorja Korsika

nam je došlo toliko izrazov sočutja in sožalja, da se nam ni moglo zahvaliti vsakemu posebej, temveč naj blagovolijo vsi, ki so sočustvovali z nami, sprejeti tem potom našo odkritosrčno zahvalo.

Predvsem je naša d. iznost, izreči presrečno zahvalo darovalcem krasnih vencev in šonkov Zadrugi umetnostno-trgovskih vinarjev za Slovenijo. Zadrugi trgovačko-vrtnarskih obrtnika za Hrvatsko in Savonijo v Zagrebu, Savezu trgovačko-vrtnarskih obrtnika kraljevine S. H. S. Zvezi občin zadrug v Ljubljani, Gostilniškemu združenju ter vsem drugim obrtnim zadrugam, ženskim organizacijam, deputacijam, oficirskemu zboru in moštva 8. žandarmerijskega puka in Soko'u I. za častno spremstvo na nje a po ledni poti. Zahvaljujemo se tudi pevskim društvoma »Slavec« in »Ljubljani« za prekrasno petje in žalostnik in vsem očitno, ki so tako mnogobrojno spremlili našega nepozabnega pokojnika k večnemu počitku.

Posebej se še zahvaljujemo prečastitemu gospodu trnovskemu župniku Finžgarju za tolažbe obiske med boleznijo in smrti ter cenjenim tovarišem h'agopokojnika, ki so mu izšla ali poslednja čast s tem, da so prenosili kisto iz cerkve na pokopališče do njegovega zadnjega bivališča.

Se enkrat iskrena zahvala vsem in vsakemu!

V Ljubljani, dne 15. januarja 1925.

Žaljoči obitelji Korsika.

130

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 4 (v lastni stavbi)

KAPITAL in REZERVE Din 19.000.000.—

izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje

Telefoni: 139, 146, 458

POPRUZNICE:

Maribor, Kamnik, Slovenske Konjice, Novo mesto, Ptuj, Rakek, Slovenjgradec.

13 L

Brzjavci: Trgovska

EKSPOZITURI:

Logatec, Prevalje.